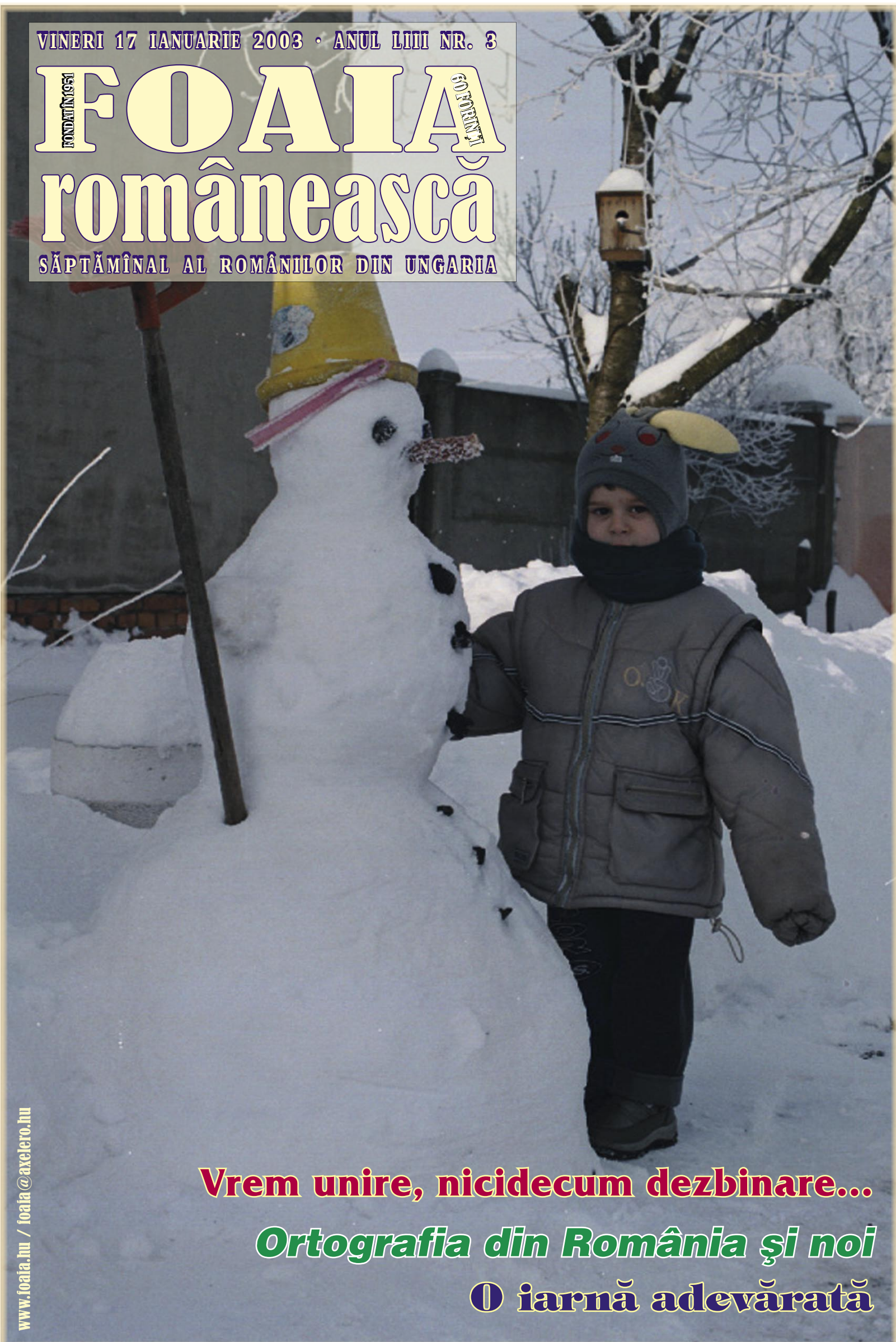


VINERI 17 IANUARIE 2003 • ANUL LIII NR. 3

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA



Vrem unire, nicidecum dezbinare...

Ortografia din România și noi

O iarnă adevărată



CALENDAR ORTODOX

20 ianuarie, luni – † Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mc. Vas și Eusebiu.
21 ianuarie, marți – Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Evghenie, Neofit, Candid, Valerian și Achila.
22 ianuarie, miercuri – Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul.
23 ianuarie, joi – Sf. Mc. Clement al Ancirei și Agatanghel.
24 ianuarie, vineri – Cuv. Xenia; Sf. Mc. Vavila, Timotei și Agapie.
25 ianuarie, sâmbătă – † Sf. Grigorie Teologul, Patriarhul C-tinopol; Sf. Bretanion, Episcopul Tomisului.
26 ianuarie, duminică – Cuv. Xenofont, soția sa Maria și fiii lor: Arcadie și Ioan. Duminica a 31-a după Rusalii (a Orbului).

Citatul săptămânii

„La început te vor ignora, apoi vor râde de tine, pe urmă se vor coaliza și vor lupta să te distrugă și, dacă scapi totuși, devii un om mare.”

Mahatma Ghandhi

AGENDĂ

20 ianuarie

1818 – a murit, la Timișoara, *Dimitrie Țichindeal*, învățător, traducător și animator cultural de factură iluministă.

1984 – a murit *Johnny Weissmüller*, înotător și actor (seria „Tarzan”). A obținut 5 medalii olimpice de aur. Este primul om din lume care a înotat suta de metri sub un minut; a deținut 67 de recorduri ale lumii.



21 ianuarie

1756 – s-a născut compozitorul *Wolfgang Amadeus Mozart*.
1821 – s-a născut omul politic *Vincentiu Babeș*, fruntaș al luptei de emancipare națională românească.

1924 – s-a stins din viață *Vladimir Ilici Ulianov Lenin*.

1950 – a murit *George Orwell* (Eric Arthur Blair), eseist și romancier britanic.

22 ianuarie

Ziua Culturii Maghiare.

1821 – Tudor Vladimirescu a întărit mănăstirea *Tismana* pentru a dispune de o bază de rezistență.

1901 – a murit regina *Victoria* a Marii Britanii, după o domnie de 63 de ani.

23 ianuarie

1512 – în Țara Românească, a început domnia lui *Neagoe Basarab* (1512–1521).

1841 – s-a născut, la Paris, pictorul francez *Claude Monet*.

24 ianuarie

1849 – s-a născut *Gheorghe Cârțan*, cunoscut în istorie sub numele de Badea Cârțan, unul dintre cei mai însemnați și iubiți iluminatori ai unității românești naționale. În anul 1896 a parcurs 4000 de kilometri până la Roma, pentru a depune la Columna lui Traian pământ, sare și grâu din România.

1859 – s-a săvârșit *Unirea Țărilor Române*. Înfăptuirea Unirii a fost făcută de către Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Principatelor Unite și apoi al Statului Național Român.

1889 – s-a născut scriitorul *Victor Eftimiu*, poet, prozator și dramaturg.

25 ianuarie

1512 – a apărut, din îndemnul și cu sprijinul lui *Neagoe Basarab*, un *Evangeliar*, tipărit de Macarie.

1882 – s-a născut scriitoarea engleză *Virginia Woolf*.



26 ianuarie

1788 – a fost întemeiată prima colonie engleză în *Australia*.

1936 – s-a născut actorul *Florin Piersic*.

O nouă întâlnire posibilă dintre
Năstase și Medgyessy

Cu ocazia desfășurării Congresului UDMR, ar fi posibilă o nouă întâlnire între premierii român și ungar, relatează Agenția MTI. Acest congres va avea loc în perioada 31 ianuarie – 2 februarie, la Satu Mare. UDMR a trimis invitații de participare la lucrările congresului și premierilor *Adrian Nă-*

stase și *Medgyessy Péter*, dar răspunsul ambelor părți a fost că ar putea răspunde acestei invitații dacă le va permite agenda.

În altă ordine de idei, la București s-a anunțat că a fost definitivat proiectul de acord între Partidul Social Democrat din România și Partidul Socialist

Ungar și se așteaptă semnarea lui în cursul lunii februarie. Conform prevederilor acordului, guvernele român și ungar se vor sprijini reciproc în cadrul forurilor internaționale și, în cazurile în care va fi necesar, vor purta consultări pe tema minorităților.

-va-

Bucureștiul cu ochii pe noi

Conform datelor cunoscute până la ora actuală, 226 de electori sunt îndreptățiți să constituie, la 2 februarie 2003, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Peste jumătate dintre ei sunt deputații autogovernărilor românești și reprezentanții români din consiliile locale.

Pe lista electorilor îi găsim însă și pe acei deputați, care de fapt nici nu se declară români, nu vorbesc românește și nu s-au remarcat până acum

în viața publică românească, dar din diferite motive, și pentru că Legea Electorală o permite, la alegerile locale din 20 octombrie 2002 s-au angajat să reprezinte românii. Mai fac parte dintre electori și persoanele care, deși nu au obținut mandat în autogovernări, dar pe simplul motiv că au candidat la alegeri, acum au drepturi depline la alegerea reprezentanței pe țară. O categorie aparte o constituie persoanele desemnate ulterior, în

acele localități sau sectoare din Budapesta, unde nu s-au constituit în toamnă autogovernări românești. La alegerea autogovernării pe țară, acești electori au cu toții același mandat.

Heizer Antal, președintele Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria (OMNEU) l-a invitat pe *Doru Vasile Ionescu*, secretar de stat din România, la o vizită oficială în Ungaria, în perioada de 1–4 februarie 2003. Șeful Departamentului pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României va avea astfel posibilitatea să participe la constituirea autogovernării naționale a românilor din Ungaria. Cu ocazia vizitei, la Budapesta D. V. Ionescu va purta tratative și cu reprezentanții Guvernului de la Budapesta.

Șt. F.

Excursie la Sinaia pentru elevii
români din Giula

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria organizează între 9–16 februarie 2003 o tabără de schi în România. În această iarnă se va alătura familiilor românești și un grup al elevilor Liceului N. Bălcescu din Giula. Autogovernarea românească din Giula și Sectorul III din Budapesta, alături de Asociația Turistică și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria s-au angajat să asigure pentru școlarii și profesorii giulani 15 locuri de cazare pe gratis la hotel, precum instructor profesionist de schi pe pârtiile din Predeal, Sinaia și Poiana Brașov. *Dr. Ioan Ciotea* din Giula, organizatorul taberei de iarnă speră ca schiatul în Munții Bucegi să devină o tradiție și pentru elevii liceului giulan.

Bal de binefacere
la Liceul Bălcescu

Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu”, școala generală românească și căminul de elevi din Giula vă invită cu mult drag la balul de binefacere organizat în sprijinul Fundației „Pentru elevii noștri”.

Petrecerea va avea loc la 8 februarie, cu începere de la ora 18.00 în Centrul Cultural Român din Giula. Biletele se pot procura la secretariatul școlii, str. Liceum nr. 2., la preț de 2000 de ft. Balul va începe cu un program cultural, oferit de către elevii școlii.

Autogovernarea Românească din Chitighaz, în colaborare cu Asociația Culturală Română și Casa de cultură din această localitate, organizează la 8 februarie, sâmbătă, tradiționalul bal românesc. Petrecerea se va desfășura la Casa de cultură, cu începere de la ora 19.00. Prețul unui bilet de intrare este 1.200 de forinți, care cuprinde și o cină.

R. P.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor.

Unire vrem, nicidecum dezbinare...

În primele zile ale acestui an, la Giula a luat ființă o nouă inițiativă privitoare la pregătirile pentru alegerea noii Autogovernări pe Țară a Românilor din Ungaria. Gruparea Alternativă Românească, despre care am scris și în numărul trecut al Foii, a elaborat noi principii pe baza cărora s-ar întocmi lista celor 53 de membri, care vor alcătui Adunarea Generală a AȚRU. Despre intențiile grupării am stat de vorbă cu purtătorul de cuvânt al acesteia, dr. Gheorghe Ruja, jurist și profesor din Giula.

– Scopul nostru principal a fost ca să-i atragem și să-i unim pe toți acei români din Ungaria, care simt cu adevărat românește și care sunt preocupați de soarta acestei minorități. Țelul acestei organizări a fost elaborarea unor noi principii, pentru întocmirea listei electorilor care vor forma noua Adunare Generală a AȚRU. Este cunoscut faptul că la mijlocul lunii decembrie anul trecut, la o ședință din Pocei s-a întocmit o listă cu 53 de membri, aceasta bazându-se, așa cum a fost și cu patru ani în urmă, numai pe principiul teritorial. Noi, cei care am inițiat această Grupare Alternativă ne-am gândit și la alte criterii, care ar fi foarte important să fie luate în vedere. Cum ar fi de ex. numărul românilor din localitățile unde s-au înființat autogovernări românești sau existența instituțiilor și activităților românești (biserici, școli, biblioteci, cămine culturale, echipe pe folclorice, coruri etc.) în aceste localități. În concepția noastră, o localitate cu vechi tradiții românești și cu instituții care produc valori românești statonice nu poate să aibă aceeași reprezentare cu o altă localitate, unde câțiva cetățeni agili au format autogovernare minoritară, încercând ca de acum înainte să depună activitate românească. Pe baza acestor principii, noi am ajuns la concluzia că trebuie întocmită o altă listă de 53 de persoane, cu o altfel de reprezentare a locurilor din autogovernările românești. Aceasta s-ar face în două feluri: în mod direct și indirect.

– Deci, principalul motiv pentru înființarea acestei grupări a fost că nu sunteți de acord cu principiul teritorial. V-ați gândit că astfel veți putea pierde voturile celor care vor primi în Adunarea Generală numai reprezentare indirectă?

– Da, așa cum s-a putut citi în numărul trecut al Foii, noi am prefera reprezentare directă și indirectă în Adunarea Generală a AȚRU. Autogovernările din localitățile tradiționale românești, unde și în prezent se vorbește limba noastră maternă și unde funcționează instituții românești, acestea ar fi reprezentate în mod direct, iar cele unde, din păcate, doar foarte puțini se mai consideră și se declară români (asta se vede ușor din datele de la recensământ) sau cele unde acum au apărut iarăși germenii românismului, ar fi reprezentate doar în mod indirect. Vreau să accentuez de la bun început: intenția noastră nu este de a face diferențiere, de a spune că cineva este mai important decât altul. Nicidecum nu vrem să rupem în și mai multe părți mica noastră comunitate (suntem și așa destul de dezbinați), decât că am dori o reprezentare mai corectă în AȚRU. Noi am vrea să-i unim pe cei care încă vorbesc românește, care încă își păstrează cultura strămoșească, pentru că aceștia au datoria să-i ajute pe cei care în această privință au probleme mai mari, și nu invers. Gruparea noastră nu s-a organizat contra cuiva, ci pentru o cauză comună. Adică, atunci când declarăm că nu suntem de acord cu principiul teritorial, despre care s-a discutat la Pocei, asta nu înseamnă că noi negăm acest principiu, decât că suntem de părere că acesta nu poate fi principalul și singurul principiu. Încă o dată aș accentua deci, noi vrem unire între români, și nicidecum dezbinare... Cei care au citit în Foia românească din săptămâna trecută propunerile grupării noastre sau au primit scrisoarea noastră prin care-i înștiințăm despre planurile Grupării Alternative Românești, trebuie să vadă că



reprezentarea localităților românești istorice, să le numim așa, are o pondere mult mai puternică, decât a celor care acum sunt la primii pași și au înființat acum pentru prima dată reprezentanță românească.

– Întrebarea pe care vreau să v-o mai pun, cred că și-au pus-o mulți români din Ungaria: prin diferitele grupări de interese nu ne vom pierde și acea puțină putere pe care o mai avem, în loc să ne unim, să purtăm tratative cu părțile respective? Nu s-a putut ajunge la un consens cu Alianța Electorală, înființată recent de către uniunile județene din Bichiș și Bihor ale autogovernărilor românești?

– Răspunsul trebuie să-l încep cu evocarea unor întâmplări din săptămânile trecute. Pe 6 decembrie s-a ținut la sediul AȚRU o ședință, unde s-a inițiat constituirea Uniunii Autogovernărilor Românești din județul Bichiș. Eu am reprezentat atunci Autogovernarea Română din Giula. Și pentru că până acum nu am făcut parte din acest sistem, acum am participat de prima oară la o astfel de întrunire. Am rămas șocat de cele auzite acolo. Când am fost întrebați dacă și giulanii vor să aparțină acestei uniuni județene, eu am spus că acum încă nu vrem să facem parte din această

alianță, dar nu excludem posibilitatea că mai târziu poate vom adera și noi. Atunci unul dintre vicepreședinți mi-a răspuns cu aroganță că "atunci nu avem despre ce să discutăm". Asta este numai o latură a problemei. Pe de altă parte, la întâlnirea de la Pocei noi, giulanii, nici n-am mai fost invitați. Dar după cunoștințele mele, nici cei din Seghedin și Budapesta n-au fost chemați la această ședință. Iar micherechenii au venit acasă nemulțumiți. Deci, s-a decis acolo despre soarta noastră fără ca noi să fim de față. Cred că asta nu a fost corect. Dar noi nu am făcut Gruparea Alternativă ca o consecință a celor de mai sus, ci pentru a găsi tonul unei discuții civilizate, să purtăm tratative în mod corect. Revenind la întrebarea pe care mi-ați pus-o, cred că atunci când se vorbește despre mai multe grupări sau platforme ale românilor, trebuie ținut cont că din proiectul Grupării Alternative accentul se pune pe unitate. Este, dacă vreți, o provocare din partea noastră spre cei, care dacă vor să discutăm despre unitate, iată acum au posibilitate, putem să stăm de vorbă, putem să ne convinsem reciproc.

– Deci, cu toate că cealaltă

parte nu v-a invitat la tratative, invers asta nu-i adevărat...

– Da, noi am trimis fiecărui elector propunerile noastre, deoarece alegerea conducerii noii AȚRU se face de către electori și nu de organizații sau de altcineva. Fiecare elector a fost invitat la o nouă întâlnire, care va avea loc la 17 ianuarie, la sediul UCRU din Giula, pentru a discuta despre această problemă, să nu pățim cumva ca țiganii în duminica trecută, că alegerea autogovernării lor naționale a ieșit cu scandal.

– Gruparea Alternativă Românească este formată din electori din Giula, Micherechi, Seghedin, Budapesta și câțiva simpatizanți. Ușor se poate deduce că acestea sunt localitățile mai mult sau mai puțin nemulțumite cu activitatea AȚRU de acum, și simpatizează mai mult cu Uniunea Culturală. Este oare întâmplător?

– Nu cred, pentru că această inițiativă oglindește rezultatele ultimilor patru ani. Această grupare a fost înființată de centrele românești care în perioada 1998-2002 au fost neglijate. Majoritatea membrilor acestor autogovernări sunt intelectuali, dar bineînțeles nu pe baza acestor considerente credem că ar trebui să fim mai mult luați în seamă. Cert este că noi nu suntem mulțumiți cu activitatea de până acum a AȚRU. Repet: noi vrem ca alegerea AȚRU să se facă nu doar pe principii teritoriale, ci și pe principiile amintite la începutul discuției noastre. E ușor de înțeles că vechea conducere a AȚRU a avut tot interesul să influențeze diferențele cercuri pentru a înființa în cât mai multe localități autogovernări românești, deoarece – păstrând principiile teritoriale vechi – în acest fel are toate șansele să câștige alegerile și să rămână la putere și în următorii patru ani. Propunerile noastre, cred eu, sunt mult mai avantajoase pentru acele autogovernări locale românești, care într-adevăr desfășoară o activitate românească rodnică, folositoare pentru întreaga noastră comunitate, susținând limba, credința, învățământul, valorile culturale și tot ce se leagă de rădăcinile noastre.

E. Iova

Emisiune electorală la TV despre situația din Budapesta

Redacția în limba română a Televiziunii Maghiare, marți, la 14 ianuarie, i-a avut ca invitați în studioul din Seghedin pe *dr. Maria Berényi*, președinta Societății Culturale a Românilor din Budapesta (SCRB) și pe *Vasile Roxin*, președintele Asociației Române din Budapesta (ARB). Cei doi lideri au fost solicitați să prezinte în fața camerelor de luat vederi poziția celor două organizații, în ce privește alegerea din 28 ianuarie 2003 a Autogovernării Românești pe Capitală.

Se știe că în diferitele secțiuni din Budapesta au fost alese în toamna anului trecut 18 autogovernări românești. Maria Berényi a devenit deputată în sectorul II, iar Vasile Roxin, după ce a pierdut alegerile locale, a fost desemnat ulterior elector la Soroksár. Numărul total al deputaților și electorilor din Budapesta este 94. La alegerile din octombrie, SCRB, condus de Maria Berényi a prezentat numai candidați români și a obținut 22 de mandate. Asociația lui Vasile Roxin a câștigat 37 de locuri în autogovernările minoritare și încă alte 4 mandate, în coaliție cu organizația care s-a remarcat doar în campania electorală, numită „Asociația Română pentru Egalitatea Șanselor Artistice și Științifice Corvinus”, condusă de acel *Dady Kálmán*, care acum 4 ani s-a aflat printre cei ce au boicotat înființarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria

(AȚRU). Majoritatea deputaților ARB nu sunt cunoscuți în rândul comunităților tradiționale românești din Ungaria și ei nici nu se declară români. Dintre electorii din Budapesta fac parte și deputații Uniunii Democratice Maghiaro-Române (UDMR). Această organizație „interetnică” are 16 deputați, iar ceilalți electori sunt independenți, necunoscuți de comunitățile românilor autohtoni.

Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, la ședința din 20 decembrie 2002, a luat poziție în privința susținerii de către AȚRU a grupărilor din Budapesta. S-a subliniat că în viitoarea Adunare Generală (cu 53 de membri), actuala conducere AȚRU ar asigura 6 locuri pentru budapeșteni: 2 pentru SCRB, 3+1 pentru ARB, cu condiția că organizația condusă de Vasile Roxin nu va face coaliție cu UDMR și *Papp Zoltán*, inițiatorul de acum 4 ani al boicotului formării AȚRU-lui. (Printre electorii desemnați de ARB în 2002, se găsesc, în afară de *Dady Kálmán*, încă alte 3 persoane, care în 1999 au împiedicat înființarea autogovernării pe Țară a românilor.)

Emisiunea Ecranul nostru, realizată de *Aurel Becan*, se va transmite miercuri, la 22 ianuarie, de la ora 14.25, pe programul I, iar în reluare, sâmbătă, la 25 ianuarie, de la ora 11.10, pe programul II al Televiziunii Maghiare.

-an-

„Mulți mă caută personal, știind că și eu sunt român”

De vorbă cu informaticianul Ioan Ruja din Giula

Administrația publică nu se mai poate realiza fără rețeaua calculatoarelor. Lumea computerelor cucește tot mai repede toate domeniile de activitate. Cunoștințele de informatică au devenit indispensabile. Iar dacă un informatician mai dispune și de cunoștințe de limbă, și încă de limbă română ca limbă maternă, atunci – credem noi – acest specialist poate fi apreciat și mai mult.

Ioan Ruja din Giula, originar din Micherechi, lucrează ca informatician la biroul fiscal al primăriei orașului Giula. Despre trăsăturile specifice ale activității sale ne-a vorbit și nouă.

– Am terminat Școala superioară de informatică „Kandó Kálmán” din Székesfehérvár. Pe vremea aceea, numai acolo și la Budapesta au existat posibilități de studii ale informaticii. După aceea, între 1986 și 1989, am primit o bursă de la fabrica de sticlă din Orosháza. Dar fiindcă între timp m-am însurat și cu soția mea Maria ne-am construit casă la Giula, ne-am mutat acolo. Un an am lucrat la fabrica de ciorapi, la contabilitate, tot la calculator. În 1990, cu schimbarea de regim, la primăria din Giula au căutat specialiști în informatică pentru desfășurarea alegerilor și referendum. Am concurat și eu pentru acest post și m-au angajat.

– După desfășurarea operativă a alegerilor, care v-a fost munca de la Primărie?

– În primii zece ani am lucrat tot ca informatician, iar apoi, din anumite motive personale, m-am transferat la biroul fiscal, unde, la fel, lucrez și azi la calculatoare. Bineînțeles, pentru a ține pasul cu dezvoltarea mondială din domeniul informaticii, trebuie să ne pregătim permanent individual, pentru că numai prin activitatea de la locul de muncă nu putem obține dezvoltare profesională. De fapt, mutarea mea din cadrul primăriei nu a fost un pas înainte în cariera mea, dar oricum, am ajuns într-o fază mai convenabilă, mai plăcută, pentru că la biroul fiscal lucrez individual, legile și regulile fiscale sunt explicite, clare, până când la locul vechi mai mulți co-

legi incompetenți m-au încurcat în munca mea.

– *Administrarea fiscală înseamnă că întâlnești mulți oameni cu diferite probleme legate de schimbarea de domiciliu, de pașapoarte, de buletin de identitate ș.a.m.d. Vă folosiți de faptul că știți românește?*



– Într-adevăr am foarte multe acte de rezolvat, ceea ce înseamnă că mulți oameni diferiți vin pe la noi. Astfel și românii din Ungaria au probleme fiscale. În primul an, Aletea, Chitighaz și Leucușhaz – în care trăiesc români – au aparținut de Giula. Deoarece oficiul fiscal are competență pe Țară, foarte mulți români mă caută personal, știind că și eu sunt român. Pentru cei din Micherechi, de exemplu, ar fi mai aproape Șercadul, dar pentru că eu sunt aici, vin până la Giula.

– *Cu românii vorbiți românește?*

– Nu prea, pentru că în domeniul administrației publice din Ungaria omul de rând, fie el de orice naționalitate, nici nu-i trece prin minte să ni se adreseze în limba lui maternă, în cazul nostru românește, astfel să se folosească de dreptul lui de minoritar. Dar tot așa, nici conducătorii administrației publice nu cunosc exact aceste drepturi ale

minorităților și obligațiile oficiilor. În anii precedenți, de multe ori am fost căutat cu rugămintea să traduc în românește câte-un fax sau să ajut în alt fel prin cunoștințele mele românești. Deși am pomenit deseori superiorilor mei să se ia în considerație această muncă și cunoștințele mele speciale, totuși conducerea nu m-a luat în seamă. La fel, am pomenit că ar trebui să se pună înscripții românești sau să fie angajat un funcționar care știe bine românește. Bineînțeles, această situație este tipică nu numai

la Giula, ci în întreaga țară. Și nu este numai responsabilitatea instituțiilor, ci și a naționalităților. Pentru că dacă noi nu revendicăm astfel de pretenții, oficialitățile nu vor face eforturi zadarnice în soluționarea problemei. Pe lângă toate acestea, când intră cineva în biroul meu și vede pe perețe calendarul ortodox român, imediat mă întreabă românește, dacă știu limba. Însă lucrurile oficiale se pot rezolva numai ungurește, pentru că clienții nu cunosc termenii speciali în altă limbă decât în cea oficială a țării. Probabil pentru astfel de situații au editat în România un dicționar româno-maghiar de administrație publică. După câte știu, o variantă maghiaro-română încă nu există. Dicționarul amintit ne-ar ajuta nu numai pe noi, cei din domeniul administrației publice, ci, la fel, ar fi de folos și pentru vameși sau pentru avocați.

(Continuare în pag. a 10-a)

OFERIȚI 1% DIN IMPOZITUL

DUMNEAVOASTRĂ

pentru

UNIUNEA CULTURALĂ

A ROMÂNILOR DIN UNGARIA

semnați: 19058283-1-04

(codul de impozit al Uniunii Culturale)

cu scopul

promovării valorilor culturale românești
din Ungaria

În 2002 au fost oferite Uniunii Culturale din partea cetățenilor 126.146 de forinți. Cu un an mai devreme, această sumă era 72.096 de forinți. Subvenția a fost transferată integral pentru corurile românești din Apateu și Giula. Despre folosirea donațiilor hotărăsc delegații Adunării Generale UCRU.

Ortografia din România și noi

Ne apropiem de 17 februarie, ziua în care se vor împlini 10 ani de la hotărârea Academiei Române – ca încheiere a unui proces de dezbateri început încă în 1991 – cu privire la schimbarea ortografiei de până atunci. Cu o lună și ceva mai târziu, ortografia nouă a și intrat în vigoare.

Până în prezent, noi românii din Ungaria ne-am abținut de la preluarea și aplicarea ei ca singur sistem de scriere acceptabil. Nu din nepăsare, ci, cum e știut, pe baza unei convenții a instituțiilor reprezentate la un așa-numit „forum”. Acum, însă, redacția Foii românești a hotărât singură să treacă la ortografia oficială a României, ultimele două numere și le-a redactat deja după regulile acesteia.

Acțiunea Foii în seamă – pentru mine în orice caz – că a sosit momentul când comunitatea românească ar trebui să-și clarifice mai categoric decât până acum poziția colectivă în chestiunea ortografiei.

Scrierea mea de față vrea să fie o modestă contribuție la aceasta.

Consider util să evoc îmi ceea ce este neapărat necesar să știm despre conținutul ortografiei în cauză, despre motivele introducerii și despre primirea ei de către lingviști, ca adevărați specialiști în această temă.

Față de regulile anterioare, în 1993 s-au introdus următoarele noi:

– scrierea în formele sunt, suntem, sunteți, în loc de sînt, sîntem, sînteți;

– scrierea cu *î* (din *i*) la începutul și la sfîrșitul cuvintelor: *îl*, *îmbărbăți*, *împărat*, *își* *îți*...; *amări*, *a coborî*, *a hotărî*...;

– scrierea cu *ă* (din *a*) în corpul cuvintelor: *gât*, *bând*, *gând*, *făcând*, *doborât*...; cu excepția cazurilor cînd, prin compunere, *î* de la începutul cuvintelor ajunge medial: *neîmpăcat*, *neîndurat*, *neînsemnat* *preaînălțat*...; se scrie într-însul, dar dînsul.

Scopul urmărit de inițiatorii schimbărilor (conducerea Academiei, din care nu făcea parte nici un lingvist) a fost anularea unor reguli din ortografia introdusă în 1953, rectificată mai târziu cu aplicarea lui *ă* în cuvintele *român*, *România* etc., și readucerea ortografiei din 1932. Regulile acesteia din urmă referitoare la *ă* din *a* au fost elaborate de celebrul

profesor lingvist clujean Sextil Pușcariu, „în condițiile ortografiei din 1904”, de aceea, cele cuprinse în ortografia de acum din România se numesc, prin simplificare, „regulile Sextil Pușcariu”.

Pentru reforma ortografică de acum zece ani, principalul inițiator, președintele Academiei, acad. ing. Mihai Drăgănescu, a formulat două motive: prin poziția aproape absolută, și în interiorul cuvintelor, a literei *î*, ortografia de până atunci (cea din '53) a creat „un cap de pod străin” de rusificare sau slavizare, cu care „limba română a fost poluată” și depărtată de celelalte limbi române; dimpotrivă, revenirea la scrierea cu *ă* în interiorul cuvintelor, precum și la *sunt*, *sunteți*, *sîntem*, *sînteți* va sublinia și mai mult latinitatea limbii române.

Să menționez, într-un fel de paranteză, că după părerea adversarilor acestor modificări, conducerea Academiei a avut un alt – adevărat – motiv, „acela de a încerca o diversiune politică cu scopul de a da o aparență anticomunistă activității Academiei, de foarte multe ori învinuită că și-ar fi menținut vechile structuri”. (revista „22”)

Să cunoaștem și câteva dintre contraargumentele referitoare la conținutul de reguli.

Acad. Emanuel Vasiliu, lingvist: „Părerea mea e că nu se cunoaște mai ușor romanitatea limbii române prin folosirea lui *ă* în locul lui *î*. ...Schimbările care s-au propus nu sînt totdeauna fundate științific.”

Dr. Mioara Avram, cercetător principal, Institutul de lingvistică, București: „Una dintre cele mai aberante idei lansate cu privire la ortografia din 1953 este aceea că scrierea cu litera *î* în interiorul cuvintelor ar reprezenta un element de rusificare sau slavizare a limbii române. Întreținută de interese politice și de lipsa de cunoștințe, această idee are curs de patruzeci de ani în cercuri mai mici sau mai mari. N-aș fi bănuț niciodată că ea poate avea credit și în cercuri academice. ... [Î]n română nu se găsește doar în rusă și alte limbi slave, ci și în portugheză, care este limbă romanică... De altfel, dacă ea ar fi un corp străin pentru limba noastră, n-ar trebui acceptată în nici o poziție!”

Dr. Ioan A. Florea, cerce-

tător principal, Institutul de Filologie Română „Al. Philippide”, Iași: „Cînd d-l academician inginer M. Drăgănescu »a vrut să corecteze ceea ce nu este în firea limbii române«, propunîndu-ne revenirea la *sunt*, *sunteți*, în loc de *sînt*, *sîntem*, *sînteți*, am crezut că Domnia-sa nu știa că de fapt *sînt* – foarte „în firea limbii române” – e singura formă moștenită din latină în română, că *sunt* (sunt) este la origine o grafie etimologizantă, veche de abia o sută de ani pentru rostirea *sînt*...”. Sunetul [î] nu provine numai din [al] latin, ci și din oricare dintre cele patru vocale, ca și din substratul traco-dac... folosirea a două litere pentru un singur sunet este o complicație inutilă a scrierii, fără fundament teoretic și cu implicații practice dintre cele mai păgubitoare, nu doar material. Mersul de la simplu și coerent la complicat și ilogic nu a fost niciodată propriu nici unui moment din evoluția ortografiei românești, cum nu a fost propriu, după cîte știu, nici vreunei reforme ortografice din alte limbi.

Lumea profesională a obiectat nu numai lipsa de competență care străbătea din regulile și motivele formulate, ci și metodele lipsite de democrație cu care conducea Academia a lucrat pentru aprobarea lor.

Specialiștilor de la universități „li s-a pus în prealabil o condiție: ori acceptați să introducem pe *ă* în interiorul cuvintului, ori nu stăm de vorbă” (se plîngea Acad. Ion Coteanu). „Membrii Academiei au fost puși în fața faptului împlinit: Hotărîrea fusese luată și chiar aplicată de la început.” (dr. Ioan Vintilă-Rădulescu, cercetător principal I, Institutul de lingvistică, București). „M-a deranjat graba cu care s-au luat toate aceste decizii, atît proiectul, cît și hotărîrea Academiei” (Acad. Emanuel Vasiliu). „Propunerea Acad. Ion Coteanu de formare a unei comisii de specialiști care să studieze problema în amănunt..., propunere susținută și de Acad. Emanuel Vasiliu, nu a fost nici măcar supusă la vot.” (revista „22”)

Concluzia presei de atunci despre tot ce s-a întîmplat la Academie sub titlul de reformă ortografică a fost concisă și tăioasă: *puci ortografic*. Răsfoind revistele de atunci, reiese că institu-

La noi cine hotărăște?

O cunoștință de-a mea spune de multe ori: „La noi, toată lumea e primul. Nimeni nu vrea să fie al doilea.” Acești oameni se pricep la toate, au părere despre toate, se consideră mai importanți decît alții. Dar cînd trebuie făcut ceva, astfel de oameni nu se îmbulzesc, toți vor să stea la capătul cozii.

Această părere mi-a venit prima dată în minte, citind articolul de alături al profesorului Mihai Cozma, în care, mult apreciatul lingvist de la Seghedin, ca să ne exprimăm delicat, „reproșează” redacției noastre curajul cu care a luat inițiativa de a trece la ortografia nouă (cu *ă* din *a*), adoptată de Academia Română tocmai cu 10 ani în urmă.

Această schimbare nu s-a făcut de pe o zi la alta. După ce un forum compus din intelectuali români din Ungaria, cu aproape zece ani în urmă, a decis ca noi să nu trecem la ortografia nouă, în vara anului 2000, la inițiativa Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, iarăși s-au întrunit cîteva cercetători, profesori și jurnaliști, pentru a dezbate diverse chestiuni lingvistice, dar problema trecerii la ortografia nouă nu s-a considerat nici atunci o temă „serioasă”. Cu toate că au fost și atunci unii care au pledat pentru schimbare...

Credem, totuși, că din partea „Foii românești” s-a făcut un pas semnificativ atunci cînd s-a aplicat respectarea ortografiei folosite de autorul articolelor apărute în săptămînalul românesc. Se poate observa categoric că, în ultimul timp, a crescut considerabil numărul celor care folosesc ortografia propusă de Academia Română. Deci, întrebarea s-a pus nu o dată: ce să fie cu scrisul nostru... Dar răspunsul a tot întîrziat.

Nu putem spune că ducem lipsă de instituții. Dar de responsabili conștienți cu atît mai mult. Avem „comitete și comiții”, avem autoguvernări, uniuni și asociații... Dar nu avem hotărări. Sau pe care le avem, sunt cam depășite, prăfuite.

Suntem de acord cu argumentele teoretice ale profesorului Cozma. În domeniul științei, ele nicidecum nu sunt de neglijat. Dar oare teoria și realitatea este aceeași? Bineînțeles, nu ne angajăm să dăm sfaturi școlilor sau altor instituții, dar se poate accepta că la noi toată lumea scrie cum vrea? (Sunt foarte curioasă dacă la sediinta pedagogilor români, care va avea loc săptămîna viitoare la Giula, se va discuta și despre această chestiune... Știu că nu este nici pe de aproape cea mai importantă, dar ea totuși există.)

Zilele trecute am primit o scrisoare de la un cititor fidel, abonat al Foii, care-mi scria că a fost chiar timpul să facem acest pas, pentru că el consideră că ceea ce a fost la noi pînă acum a fost „o nepăsare profundă față de neamul nostru”. Domnia sa crede că cele cîteva mii de români de aici nu sînt „mai presus de Academia Română”. Da, este numai o părere, dar nu singura.

Precum nu a fost singură nici Foia românească cînd, știind că se va da cu capul de pereți, a considerat totuși că a sosit vremea schimbărilor.

Eva Iova

tele de lingvistică au protestat împotriva hotărîrii și a desconsiderării lingviștilor, dar și opinia publică a manifestat rezistență față de această schimbare. Dacă ne gîndim că unele reviste din România nu vor să treacă la ortografia nouă nici azi, după zece ani, înțelegem că protestul continuă.

Ce se desprinde din toate acestea pentru noi?

Nicidecum că ar trebui să lucrăm cu metoda „de puci” a Academiei, introducînd ortografia nouă din voia unei singure instituții, desconsiderînd părerea altora, a celor care sînt interesați și ei în chestiunea regulilor de scriere de la noi.

Vreau să zic că ceea ce a făcut Foia românească e „și mai puci” decît cel de odinioară al Academiei.

Acolo și atunci, s-a respectat barem un joc social formal, cu inițiative, cu dezbateri universitare, cu hotărîri..., ca semn că Academia nu se simte instituție ruptă din structura instituțională a țării. Nici Foia nu e instituție independentă de lumea românească de la noi. Dar, pesemne, se consideră! Ca unui cititor al ei, care sînt, îmi pare foarte rău de acest lucru. Cum se exprimă poetul: „nu împotriva ei, ci pentru”.

(Continuare în pag. a 10-a)

Boboteaza, în reflectarea apei de la Iordan

Majoritatea creștinilor din lume, în ziua de 6 ianuarie își aduc aminte de botezul Domnului Isus Cristos în apa Iordanului. Pe parcursul secolelor, multe teorii și imagini s-au lipit de această sărbătoare. Nu mai vorbesc de obiceiuri populare etc. Despre altceva vreau să reflectez. La Biserica Baptistă din Chitighaz, în această zi s-a adunat un grup de creștini. Fratele pastor în pensie Dumitru Rus ne-a vorbit despre importanța și însemnătatea acestui eveniment, moment important din Evanghelie, despre arătarea Dumnezeu-iască a Fiului. Dânsul ne-a mai povestit câteva istorisiri, amintiri din copilăria lui legate de această sărbătoare, umblând împreună cu preotul ortodox din satul natal. Ne-a mărturisit și faptul cum a recunoscut botezul biblic. Am discutat mai departe și despre tensiuni doctrinale, contradicții ce există între învățături și rituri religioase. Adevărata imagine, model și învățătură provine de la Iordan, din pustie de la Ioan Botezătorul. El era un om ales de Dumnezeu, un om simplu, modest, supus voii lui Dumnezeu. El a predicat pocăința: „Pocăiți-vă, căci Împărăția Cerurilor este aproape” sau „Faceți dar roade vrednice de pocăința voastră.” (Mat. 3: 2, 8)

Ioan, înainte de a boteza pe cineva, a cercetat oamenii în lumina Cuvântului lui Dumnezeu și sub călăuzirea Duhului Sfânt.



Botez la Chitighaz în 2002

Cel mai important moment în activitatea lui Ioan Botezătorul că l-a recunoscut pe Isus Cristos în trup, care a sosit ca om matur, desăvârșit, gata pentru a începe slujirea divină. A fost arătat și acreditat de către Tatăl. La Iordan Îl găsim pe Dumnezeu întrunit în Sfânta Treime. În faptul botezului este tipizată, simbolizată viața în Dumnezeu. Cuvintele lui Isus ne conving că să împlinim toate cerințele lui Dumnezeu. Ioan a trebuit să asculte de Domnul; „Lasă-Mă acum, căci așa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit.” După trei ani și jumătate, Învățătorul Dumnezeu susține necesitatea botezului, spunând ucenicilor, „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.” (Mat. 28:19). „Cei ce vor crede și se vor boteza, vor fi mântuiți...” (Marcu 16:16).

Să reținem, candidatul la botez trebuie să fie un om 1) matur, conștient, care recunoaște chemarea la

mântuire a lui Dumnezeu; 2) care să recunoască nevoia de pocăință și la care se văd „roadele vrednice de pocăință” în viața lui; 3) să aibă credință în Evanghelie; 4) cuvântul lui Dumnezeu să confirme că omul (sufletul) respectiv a devenit fiu al lui Dumnezeu; 5) botezarea să fie după practica sau forma lui Ioan Botezătorul și a lui Cristos și ucenicii Lui, adică prin scufundarea trupului în apă; 6) botezul să se facă în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Aș dori să închei cu îndemnarea că mai presus de orice învățătură practică sau dincolo de obicei în privința botezului să avem ca pilă învățătura lui Cristos și apostolilor Săi. El este autentic: „Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care Îmi găsesc plăcerea.” (Mat. 3:17).

Vă chem înapoi, să începem din nou la râul Iordanului și să pornim cu învățătura inițială și în cel de-al 3-lea mileniu.

Pastorul Vasile Bodiș

Ziua mântuirii

Scriptura ne dă niște motive foarte puternice de ce un om nemântuit ar trebui să se întoarcă azi la Dumnezeu. Duhul Sfânt are un mesaj care se poate reduce la un singur cuvânt: AZI! Duhul Sfânt ne spune că atunci când auzim Cuvântul să nu ne împietrim inimile. Mesajul lui Dumnezeu către fiecare păcătos este simplu: AZI! Vino la mântuire azi!

1. Dacă este bine să fii mântuit, atunci vino la mântuire azi.

Nimeni nu are dreptul să continue viața în păcat. Nimeni nu poate spune că este în regulă să duci o viață de criminal și când te apropii de moarte să renunți și astfel totul va fi în regulă.

Nimeni nu poate spune că este bine dacă furi cât poți, iar când nu mai ai această posibilitate să renunți la viața de hoț și astfel totul să fie în ordine.

Însă cel mai groaznic păcat dintre toate este să-l respingi pe Cristos. Dacă tu nu îl accepți, tu îl respingi. Dacă tu nu ești pentru El, tu ești împotriva Lui. Dacă tu nu ești salvat, tu ești pierdut. Atâta timp cât tu îți continui viața ta fără să vii la mântuire, tu de fapt trăiești de bunăvoie în cel mai groaznic păcat: păcatul respingerii lui Cristos! Nu există cale de mijloc!

Niciodată nu încerca să explici amânarea venirii tale la credință. A-ți amâna salvarea este de exemplu tot una cu criminalul care continuă în crimele sale. Oricine va recunoaște că va trebui să fie mântuit cândva trebuie să recunoască faptul că trebuie să fie salvat azi!

2. Tu ar trebui să fii mântuit azi pentru că Duhul Sfânt azi te cheamă.

Ești interesat de ce spune Duhul Sfânt? Ești tu interesat de voia lui Dumnezeu? Atunci ascultă ce spune Duhul: „Azi este ziua mântuirii!”

3. Pericolul împietririi inimii este cel mai mare pericol care îl paște pe un necredincios.

Duhul ne spune: „Când

auziți Cuvântul, nu vă împietriți inimile!”

4. Iminenta venire a lui Cristos ar trebui să te grăbească.

Isus se va întoarce din nou pe acest pământ. Atunci va avea loc o înviere a tuturor creștinilor care au adormit în Cristos. Creștinii care vor trăi atunci vor fi schimbați într-un moment, într-o clipire de ochi.

Cei nemântuiți însă vor fi lăsați pe acest pământ și vor intra în perioada Necazului cel Mare. Atunci va fi o vreme de necaz și de părerii de rău, vor fi războaie și boli teribile, cum Pământul nu a mai văzut vreodată și nici nu va mai vedea vreodată!

5. Nesiguranța vieții și siguranța morții îi fac pe oamenii înțelepți să vină azi la mântuire.

Să presupunem că noi știm ce vom face mâine. Dar este oare așa? Știi tu cu siguranță ce vei face mâine, ce vei cumpăra sau ce vei vinde, știi tu ce o să faci săptămâna viitoare? Viața este ca un abur care apare pentru o scurtă perioadă de timp și apoi dispare. Viața omului este ca și ceața care se lasă în vale pentru o scurtă vreme și apoi dispare când apare soarele.

6. Mânia lui Dumnezeu care se va revărsa asupra tuturor necredincioșilor ar trebui să te convingă.

Din cauza mâniei lui Dumnezeu care se va revărsa asupra tuturor celor care L-au respins, tu ești îndemnat azi să vii la mântuire. Dacă auzi azi Cuvântul, nu-ți împietri inima!

Aceste șase motive sunt niște motive rezonabile pentru orice bărbat sau femeie, pentru orice băiat sau fată. Te-au convins ele că tu ar trebui să fii mântuit azi? Ți-au arătat ele că șansa ta cea mai bună, cea de azi, ar putea s-o pierzi în curând? Simți tu chemarea Duhului Sfânt al lui Dumnezeu?

Azi, în numele Domnului Isus, te îndemn să-ți pui credința în Cristos și să fii mântuit!

A. B.

Numărul baptiștilor în trei comune românești

După un interval de timp de peste 50 de ani, la recensământul din 2001 s-a întrebat din nou și despre apartenența religioasă a populației Ungariei. Răspunsul însă n-a fost obligatoriu.

Cu toate acestea, dintre cei 10.198.315 de locuitori ai țării, marea majoritate,

90% a populației, a dat răspuns și la această întrebare. Dintre ei, 7.610.613 s-au declarat că aparțin vreunui cult religios și 1.483.369 de cetățeni au spus că nu aparțin de nici o Biserică. A fost posibilă declararea apartenenței la un singur cult, precum s-a cerut evitarea noțiunilor generale (ex. creștin).

În cazul „bisericii mici” s-a pretins introducerea numelui integral al comunității religioase. La recensământul din 2001 au fost înregistrate în Ungaria persoane aparținătoare la 260 de biserici sau comunități religioase.

Dintre cele trei localități din Ungaria în care funcționează adunare baptistă cu comunitate românească, au fost înregistrate următoarele cifre: Chitighaz – 303 de baptiști, Micherechi – 216 de baptiști, Cenadul Unguresc – 21 de baptiști. (Numărul total al populației din aceste localități este: Chitighaz – 4.354, Micherechi – 2.315, Cenadul Unguresc – 1.646 de persoane.)

-frățean-

Între zâmbet și suspin

Venirea Regelui

Regina Victoria a Angliei participa la celebrarea unui an de când Edward al VII-lea a urcat pe tronul Angliei. În urma prediciei din catedrala Canterbury, regina a spus emoționată unui prieten apropiat: „Foarte mult aș dori ca Isus să revină în timpul vieții mele!” „De ce, măria ta?”, a întrebat prietenul. „Pentru că aș dori să-l pun coroana mea la picioarele Sale!”

Icoane care plâng

Multe sunt semnele lui Dumnezeu date credincioșilor spre îndreptare și adâncă luare aminte, dar cele mai tulburătoare din ele par a fi icoanele Maicii Domnului care plâng. Preocupată de alte evenimente, istoria le-a consemnat sporadic și mai mult întâmplător. În 1869, Episcopul Romanului, *Melchisedec*, inventaria pe teritoriul vechii României un număr de 18 „lăcrămări de icoane” – de la icoana din biserica domnească a Hotinului până la cele din bisericile sătești din Cristești.

Cazul cel mai cunoscut în epocă l-a reprezentat icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni de la Socola – Iași, care a lăcrimat timp de trei luni, cu scurte intermitente. Crezându-se, inițial, că ar fi vorba de o farsă a seminaștilor de la Socola, icoana a fost atent studiată de către episcopi și înalți ierarhi bisericești. Mai mult chiar, așa cum scria un ziar ieșean al timpului, „spre a înlătura orice presupunere, s-a orânduit o de aproape priveghere și intrarea în biserică s-a îngăduit numai pentru o persoană de încredere”. Fenomenul, însă, iarăși s-a ivit, impresionând puternic multă lume, inclusiv pe un anume boier *Niculai Roznoveanu*, care va îmbrăca sfânta icoană cu argint și o va polei cu aur, spre dreaptă cinstire.

Dincolo de emoția puternică stârnită în rândul credincioșilor, semnificația acestui fenomen avea să se releve mult mai târziu, îndemnându-l pe Episcopul Melchisedec să constate cu amărăciune: „Lăcrimarea icoanelor este semn prevestitoriu de mari calamități și nenorociri. Și în adevăr, am urmărit cu atenție soarta Mănăstirii și Seminarului de la Socola, care au mers treptat spre decădere, până ce Mănăstirea a rămas ca și pustie, iar Seminarul se sbuciuma prin Iași, mutându-se din casă în casă, ca un copil orfan... După lăcrimarea Maicii Domnului, în fruntea Mănăstirii s-au rânduie, unul după altul, oameni nedemni, unii mai de tot smintiți, unul bețiv, încât a



Icoana Maicii Domnului din Mănăstirea Neamț

tras cu pistolul în Mitropolit, protectorul său... E lesne de înțeles că astfel, disciplina și rânduiala educației bisericești au dispărut cu totul: moralitatea a decăzut și elevii se duceau noaptea în oraș la nebunii tinerești



și la ascultarea conferințelor nocturne, ce ținea în ascuns nihilistul Russel și altele. (...) Un lucru pentru mine este fără îndoială – ca biserica și ca popor suntem vrednici de plâns nu numai de una sau două icoane, ci de toate icoanele din țară”.

Toate încercările de refacere a sfintei Mănăstiri (de la Mitropolitul Veniamin până la Majestatea Sa Regele) s-au izbit de zidul neputinței omenești, prin aceasta confirmând durerea din lacrimile icoanei, ea însăși mutată la biserica Domnească „Sfântul Nicolae” din Iași, pe un loc „inadins pregătit”.

O altă explicație a „lăcrămării icoanei” ar putea fi și epidemia de holeră, care a început la Galați și a bântuit țara, repetându-se cu mai mică intensitate în anii următori, sau epidemia de „angină difterică”, ce aproape a pustiit de copii orașele și satele României.

Nu întâmplător, în aceeași perioadă când s-a produs miracolul de la Socola, mai multe icoane ale Maicii Domnului au plâns spre mirarea și spaima credincioșilor: la Trifești – Roman sau la Vlădești – Pașcani, unde „preotul paroh a găsit icoana Maicii Domnului desprinsă de la locul ei, rezemată cu fața spre Biserica și lăcrămând așa de tare, încât udase scândurile de jos”.

Pe lângă avertisment și îndemn la pocăință, lăcrimarea este și semn de lucrare miraculoasă, încât, în fața acestor icoane, s-au săvârșit nenumărate vindecări de boli grele și fără de leac. În marea Sa milostenie, Dumnezeu lucrează nevăzut, însoțind avertismentul și pedeapsa hotărâtă, cu întărire pentru cei credincioși, râvnitori și neatinși de marele păcat al deznădejdiei. Semnele iubirii divine sunt negărite și fără număr. Important e să avem ochi pentru ele și să le prețuim cum se cuvine – în laudă și adâncă smerenie. Chiar dacă suntem înconjuțați de comori, adeseori rămânem săraci, neștiind de ele. Un exemplu ar fi Icoana de la Socola, care, neștiută aproape de nimeni, e actualmente adăpostită de biserica din incinta Spitalului de boli nervoase. Dumnezeu a rânduie ca Sfânta Icoană să rămână acolo unde este cea mai mare, mai atroce suferință.

S. P.

Ungaria are un nou primat romano-catolic



Bazilica din Esztergom (Strigoniu)

Sâmbătă, la 11 ianuarie, într-un cadru festiv, în bazilica de la Esztergom a fost înscăunat noul arhiepiscop romano-catolic de Esztergom-Budapesta, primat al Ungariei, în persoana lui *Erdő Péter*. La ceremonia, la care au participat, printre

alții, președintele Ungariei *Mádl Ferenc*, președintele Parlamentului *Szili Katalin*, premierul *Medgyessy Péter*, comunitatea românească ortodoxă din Ungaria a fost reprezentată de Prea Sfinția Sa *Sofronie*, Episcopul Giulei și Bichișului. - va -

Icoana ortodoxă

„Icoanele reactualizează miraculosul illud tempus, când Hristos, Fecioara și Apostolii trăiau printre oameni. Ele sunt mai ușor accesibile credincioșilor: se pot găsi în bisericile și capelele cele mai modeste și în locuințele particulare. În plus, contemplarea lor permitea accesul la un întreg univers de simboluri. Prin urmare, imaginile erau susceptibile să desăvârșească și să adâncească instruirea religioasă a celor ce nu știau carte. Icoanele au avut, într-adevăr, acest rol în toate straturile rurale din Europa Răsăriteană.”

Mircea Eliade

„Să iubim pe tot omul din suflet, dar să ne punem nădejdea numai în Dumnezeu.”

Sfântul Maxim Mărturisitorul

Cele mai renumite icoane făcătoare de minuni din România, așa cum le-a inventariat în 1900 Episcopul Melchisedec:

1. Icoana Maicii Domnului din Mănăstirea Neamț, numită și „Închinătoarea”.
2. Icoana Sfintei Ana din Mănăstirea Bistrița.
3. Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Golia, Iași, făcătoare de minuni încă de pe vremea domnitorului Vasile Voievod.
4. Icoana Maicii Domnului din Mitropolia Iașilor, adusă acolo de la Mănăstirea Florești.
5. Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Agapia.
6. Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Adam – Tutova.
7. Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Florești, Vaslui.

8. Icoana Maicii Domnului din com. Trifești, Roman.
9. Icoana Maicii Domnului din Mănăstirea Mavromolul, Galați.
10. Icoana Maicii Domnului de la Schitul Dălhăuți, Focșani.
11. Icoana Maicii Domnului din Vlădești, Pașcani.
12. Icoana Maicii Domnului din Mănăstirea Banului, Buzău.
13. Icoanele Maicii Domnului din bisericile „Olari”, „Icoanei” și „Sărindari” – București.
14. Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea „Dintr-un lemn”, Vâlcea.
15. Icoana Maicii Domnului de la schitul Nămăiești – Câmpulung, într-o biserică scobită direct în stâncă.

Din lumea muzicii ușoare

Holograf

Primele trupe rock apărute în România au fost trupe studentești, primele festivaluri ale acestui gen au fost la rândul lor studentești, și asta datorită faptului că acea muzică era pentru cei de vârstă respectivă și putuse fi descoperită de tineri dincolo de perdeaua de fum a muzicii ușoare oficiale. Mediul studentesc adăpostea și boema necesară genului și permitea, prin casele de cultură unde directi-vele cenzurii erau ocolite cu inteligență, micile excese muzicale și vestimentare.



Student la Politehnică și folkist, câștigător la festivalul „Primăvara Baladelor” Mihai Pocorschi și câțiva studenți de la Geologie au început să repete la Casa de Cultură a Studenților undeva la începutul toamnei anului 1978. Au mai venit unii, au mai plecat alții, s-a încheiat în cele din urmă o formulă din care făceau parte Mihai Pocorschi (chitară, voce), Eugen Sonia (bas), Cristian Lesciuc (chit. solo) și Boris Petroff (tobe), și ei și-au spus „Holograf”.

Primul album – Holograf 1 – a apărut în 1983. Discul a plăcut datorită sonorităților moderne, a notei de umor și a vocii inconfundabile a lui Gabriel Cotabiță. Aparițiile în Cenaclul Flacăra i-au dus prin întreaga țară și lumea a început să-i cunoască mai bine.

Holograf, compus apoi din Mihai Pocorschi, Edi Petrosel, Tino Furtună și Marti Popescu (bas) l-a convins pe Dan Bittman – până atunci solist la Blitz, Domino, Iris – să li se alăture și să înceapă să lucreze la o muzică mai clar orientată spre rock-ul anilor '80. Turnee în țară, veri la Costinești, trei albume – Holograf 2, Holograf 3 (record de vânzări), Holograf 4 (primul maxi-single) – au însemnat anii 87, 88, 89. Holograf era cu siguranță un succes enorm, în fruntea oricărui clasamente.

A venit decembrie 1989. Cortina de fier a căzut și Vestul, zărit până atunci doar prin reviste și casete video, era gata să fie cucerit. Așa credeau ei. Primele deplasări, în Franța și Anglia, în prima parte a lui 1990 le-au arătat că succesul amabil dintr-o sală de spectacol sau o imprimare nu înseamnă nimic, și că nu e suficient să te uiți în reviste ca să înțelegi cum funcționează o piață muzicală nemiloasă.

Au fost vremuri grele. În țară muzica românească de orice fel fusese măturată de cea străină care, după decenii de cenzură, exploda în radiouri, televiziuni și discoteci, politica și ziarele atrăgeau și ultimul interes și Holograf devenea o amintire din anii '80. În '91, '92, '93 trupa a cântat în Olanda, în cluburi și discoteci, reușind astfel să rămână împreună, să învețe multe din sistemul perfecționat al pieței muzicale europene.

Anul 1994 a fost anul reînvierii muzicale în România. Lumea a început să se sature de MTV și să redescopere trupele românești. Vechea „tripleță de aur” a rock-ului românesc (Iris, Holograf, Compact) și-au reluat locul în inimile publicului. Adevăratul succes al Holografului a început în 1998, cu albumul „Supersonic”, succes ce a umbrit orice altă realizare muzicală și a demonstrat că Holograf, în ciuda vârstei, este de abia la începutul unei noi etape, pentru că a înțeles că adevărata muzică nu ține cont de vârstă, modă sau împrejurări. Albumul „Undeva departe” din 1999 a mai produs un hit, iar „Holografica”, apărut în noiembrie 2000 a spulberat recordurile de vânzări. Pentru prima dată o trupă românească avea un succes absolut, indiferent de vârstă și gusturile ascultătorilor, fie ei în țară sau peste hotare.

Comunicarea, de la origini la Internet



29

Cum arătau primele cărți? Cum se face un ziar? Cine a inventat radioul? Când a apărut televiziunea? Ce înseamnă multimedia? Ce este realitatea virtuală? Care vor fi mijloacele de comunicare mâine?

Dragi tineri, până la sfârșitul acestui serial veți primi răspunsuri la toate aceste întrebări și veți afla câteva date uimitoare din istoria comunicării.

Noile tehnologii

Cercetătorii elaborează noi tehnologii de comunicare, în încercarea de a perfecționa instrumentele multimedia care sunt folosite de tot mai mulți oameni. Cercetările urmăresc să obțină miniaturizarea, simplificarea utilizării și mobilitatea acestor tehnologii.

Calculatoare portabile...

Cercetările din domeniul tehnologiei au dus la miniaturizarea componentelor electronice și au creat astfel calculatoare din ce în ce mai mici și, prin urmare, mai ușor de transportat. Calculatoarele portabile pot fi dotate cu o unitate de CD-Rom, un modem și un telefon mobil. Astfel, putem telefona ușor, putem trimite și primi faxuri sau putem intra în rețeaua Internet, oriunde ne-am afla. În acest fel, rămânem în permanentă legătură cu locul nostru de muncă sau cu familia.

Un PDA (Personal Digital Assistant sau asistent per-

sonal digital) reprezintă o adevărată centrală de comunicare fără fir. Ea combină funcțiile unei agende electronice, ale unui repertoriu telefonic, ale procesorului de texte, ale Minitelului, ale faxului și ale poștei electronice. Toate datele înregistrate pe PD pot fi transferate pe un calculator.

Probabil că în curând vor fi puse în vânzare și alte aparate mobile. Cercetătorii lucrează, de exemplu, la realizarea unor ecrane de televizor plate și subțiri, groase de numai câțiva milimetri. Printre altele, ecranele portabile de dimensiunea unei cărți în format de buzunar vor permite încărcare directă a paginilor unui ziar sau ale unui roman pe un calculator portabil.

...și mai ușor de folosit

Cercetările se orientează acum spre eliminarea intermediarilor cum sunt mouse-ul, tastatura sau mânășă cu date pentru a putea da instrucțiunile direct.

Ecranele tactile permit deja comunicarea cu calculatorul prin simpla atingere a anumitor zone de pe ecran cu vârful degetelor. La unele calculatoare putem comanda verbal majoritatea funcțiilor unui program sau dicta di-

rect un text. Această tehnică este foarte utilă pentru handicapați. Reglajele noilor aparate de fotografiat și a Cameascoapelor pot fi comandate direct cu ochii: imaginea se fixează automat asupra locului pe care l-a privit utilizatorul.

De la creier la mașină

Unii cercetători încearcă să realizeze programe care ar permite controlul calculatorului cu ajutorul gândirii. Căștile piloților de pe avioanele de vânătoare sunt prevăzute deja cu viziere care primesc direct informațiile din calculatorul aflat la bord. Aceste informații sunt afișate în câmpul vizual al pilotului. Unele căști captează unde emise de creier, ceea ce permite declanșarea mai rapidă a tirului în timpul unor lupte aeriene.

Transmiterea informațiilor cu degetele?

Transmiterea informațiilor digitalizate poate trece de asemenea direct dintr-un corp omenesc în alt corp omenesc, printr-un simplu contact. Aceasta este descoperirea cercetătorilor de la Massachusetts Institute of Technology din Boston, Statele Unite, care au folosit conductibilitatea electrică naturală a corpului. Datele pe care vrem să le transmitem, ca numele și adresa noastră, paginile unui ziar etc., sunt înscrise pe o cartelă electronică cu memorie (realizată de societatea IBM).

Când două persoane care dispun de asemenea cartele se ating, datele informatice sunt transmise automat, datorită electricității care traversează corpul. Totuși, acest procedeu este destul de lent (400 000 de biți pe secundă), dar el ar putea înlocui micile aparate de comunicare cum ar fi agendele electronice. În plus, această tehnică va permite și comunicarea directă între posesorul cartelei și un aparat adaptat (automobil, telefon etc.). (Larousse)



Viziera căștii de pilot servește și ca ecran de afișare a calculatorului de la bord

Jocuri de mișcare pentru învățarea săriturilor

La vârsta preșcolară se folosesc în predare, în special, săriturile lipsite de rigiditate, care solicită un efort minim.

Se recomandă următoarea eșalonare în predarea lor:

- sărituri în adâncime,
- sărituri în lungime de pe loc,
- sărituri în lungime cu elan,
- sărituri în înălțime cu elan (prin pășire),
- sărituri peste diferite obstacole.

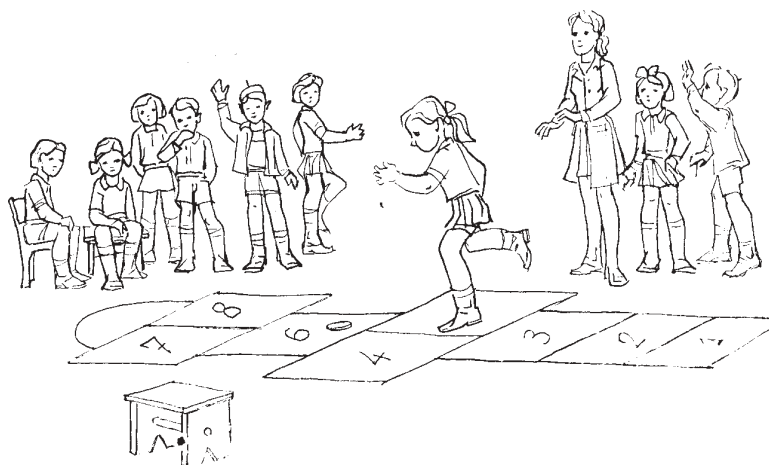
Această succesiune în predarea săriturilor duce la întărirea treptată a musculaturii picioarelor, a ligamentelor și a articulațiilor, la dezvoltarea calității fizice, cu precădere forța în picioare, viteza de deplasare și de reacție.

Învățarea săriturilor se realizează prin introducerea acestora în diferite jocuri organizate cu grupa la activitatea obligatorie sau liberă.

Recomandăm mai jos diferite exerciții pregătitoare care pot fi introduse în joc la această vârstă:

sărituri pe loc cu picioarele apropiate,
sărituri ca mingea, efectuate numai din articulația gleznei fără îndoirea genunchilor,

- sărituri ca mingea, cu îndoirea genunchilor,
- sărituri pe ambele picioare, de-a lungul unui semn trasat pe sol,
- sărituri înainte din ghemuit,



trebuie să se efectueze prin luarea contactului cu solul pe partea din față a tălpii „pe pingea”, cât mai elastic în poziția ghemuit cu brațele întinse înainte.

Se va insista în mod special asupra aterizării corecte pentru a se evita posibilitatea de accidentare a copiilor. Elanul, prima fază a săriturii în lungime și înălțime, se execută la această vârstă cu mari dificultăți, copii aleargă neeconomicos, cu mișcări de trunchi și brațe necoordonate, contractându-le inutil.

Este necesară, în primul rând, învățarea corectă a alergării.

Desprinderea prezintă și ea o deosebită importanță. Copiii trebuie să fie obișnuiți să execute bătaia pe un singur picior, celălalt efectuând un balans în sus.

În cadrul acestei faze, educatoarea trebuie să urmărească coordonarea mișcării brațelor cu a picioarelor, controlul corpului în aer, terminarea săriturii în poziția de sprijin ghemuit.

La săritura în lungime cu elan se trece prin toate fazele expuse mai sus.

Săritura în înălțime prin pășire se va preda după ce au fost însușite exercițiile pregătitoare, de exemplu, săritura de pe loc sau din mers cu atingerea unor obiecte cu mâna întinsă, precum și săritura pe un picior cu ducerea piciorului opus în sus etc.

Ea se execută la început cu elan din față, apoi cu elan oblic.

Important este la această săritură să-i învățăm pe copii coordonarea bătaii înaintea ștachetei cu ducerea piciorului opus deasupra ei (ștacheta la preșcolari este înlocuită cu o sfoară întinsă care cedează ușor când este atinsă).

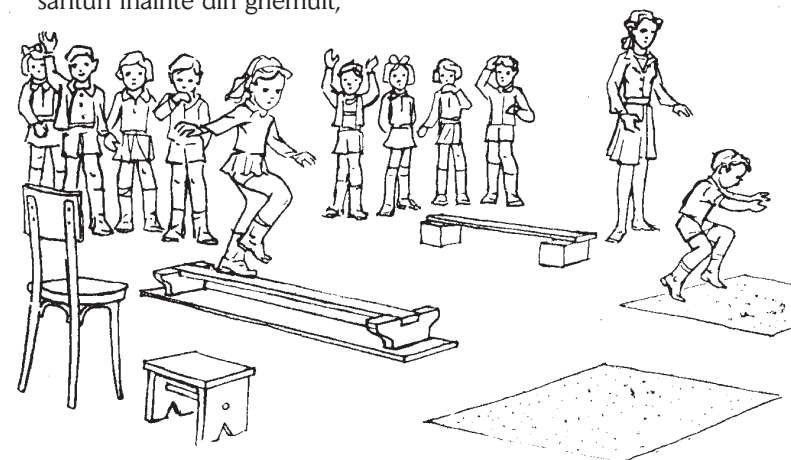
Săriturile peste obstacole constau în unirea într-un traseu stabilit a două sau trei din săriturile expuse mai sus.

Încotro, după școala generală?

Elevii mai au o lună până să se decidă unde doresc să-și continue studiile medii. Până la termenul de 14 februarie tinerii pot alege dintre 4611 secții ale 1157 de instituții medii de învățământ. Anul acesta se vor înscrie în liceele din țara

noastră cca. 120.000 de elevi. În anul acesta nu au fost introduse schimbări în sistemul de învățământ, ceea ce înseamnă că elevii își pot înainta dosarele la un număr nelimitat de instituții și secții.

I. K.



sărituri cu ambele picioare peste diferite obstacole și de pe obstacole, sărituri de pe loc sau din mers, cu atingerea unor obiecte cu mâna întinsă, cu capul sau cu vârful piciorului,

- sărituri de pe un picior pe celălalt,
- sărituri pe un picior cu deplasarea înainte spre stânga sau dreapta,
- sărituri de pe loc cu desprindere de pe un picior,
- sărituri de pe obstacole, peste obstacole, de pe un obstacol pe altul,
- sărituri pe piciorul stâng, cu ducerea piciorului drept în sus.

Săriturile sunt compuse din: elan, bătaie (la prag), zbor liber în înălțime sau lungime, cu sau fără trecerea unui obstacol și aterizare.

La preșcolari, ele se predau pe baza unei demonstrări precise, deoarece la această vârstă, copiii învață repede și reproduc fidel ceea ce văd.

Se recomandă predarea globală a săriturilor care să se sprijine pe elementele însușite anterior de copii.

O condiție de bază a eficienței învățării este ca însușirea să se facă corect, pe baza unei metodici cât mai adecvate vârstei preșcolare.

În predarea exercițiilor pregătitoare, educatoarea trebuie să acorde o atenție deosebită însușirii corecte a săriturilor în adâncime. Aterizarea

Bucuria copiilor



Căutați cele 4 deosebiri din desenele de mai sus.



SĂ RÂDEM

- Ce limbi străine învățați la școală?
- Franceza, engleza, matematica și fizica.



- Tăticule, chiar ți-e teamă de iepuri?
- De ce întrebi?
- Păi, când mergi la vânatoare, îți iei mereu pușca și câinele.



- Mamă, azi toți colegii au râs de un copil care a căzut într-o baltă, numai eu nu.
- Foarte bine ai făcut. Dar cine a căzut în baltă?
- Eu.



- De ce plângi, băiete?
- Fratele meu a spart un geam.
- Și?
- Păi, noi suntem gemeni și tata nu prea ne deosebește.

Ortografia din România și noi

(Urmare din pag. a 5-a)

Mă supără că această gazetă care în ultimii ani a dat atâtea dovezi de sensibilitate față de adevăratele interese românești din Ungaria și lucrează la nivel demn de multă laudă, uită că (fiind vorba de limbă, ortografie, să mă exprim „gramatical”) în raportul posesiv dintre ea și colectivul românesc, acesta al doilea este posesorul și nu se poate accepta ca, într-o chestiune care atinge întregul colectiv, cum este în cazul actual ortografia, ea să recurgă la o soluție arbitrară. Mai cu seamă pentru că știe: în ultimii ani, s-a luat de două ori o poziție colectivă (în cadrul mult criticatului – dar totuși – forum) în sensul de a nu prelua ortografia din România.

Bineînțeles, această convenție nu e Sfântă Scriptură. S-ar putea hotărî și altfel. Dar pînă cînd ne-am angajat cu toții la „jocul de societate” al vieții publice românești, ar trebui să respectăm înțelegerea colectivă în vigoare. Și instituțiile, și particularii. (Cu excepția dacă, de exemplu, Foaia ar fi particulară.) Pentru că acum, după acțiunea neașteptată a Foi, trebuie să mă întreb: și eu mai respect degeaba regulile referitoare la scrierea localităților Giula... etc., reguli în care ne-am înțeles tot atunci cînd în atitudinea față de ortografia nouă? Ori, s-a schimbat totul.

Nici argumentele publicate de gazetă nu mă pot convinge de preluarea de pe o zi la alta a ortografiei noi. Nu înțeleg de ce consideră redacția că român modern este numai acela care e gata să scrie altfel decît pînă acum. Eu cred că dimpotrivă! Oricît de paradoxal să se pară, modern este acela care își păstrează obiectele, formele tradiționale pînă în ultimul moment posibil, schimbîndu-le cu altele numai atunci cînd cu ele nu-și mai poate rezolva necesitățile vieții. A prelua de la țara-mamă, cum se spune, tot ce ne este neapărat necesar și util (!) – dar părerea mea este că cu ortografia de pînă acum încă ne putem rezolva foarte bine necesitățile de scriere. Nimic din simplu automatism („dacă în România se face așa, să facem și

noi la fel”), ci totul printr-o cugetare după considerații de utilitate și de realism românesc din Ungaria!

Mă opresc un pic la problema automatismului, deoarece am auzit pe mai mulți colegi să gîndească în felul următor: dacă și așa aplicăm regulile Academiei Române în privința corectitudinii, de ce să nu preluăm și ortografia? Pentru că cele două lucruri nu pot fi puse sub aceeași căciulă; pînă cînd regulile de pronunție, de folosirea cuvintelor, de acord gramatical etc. provin din legile interne ale limbii, pînă atunci scrierea „sunt”, „gînd” etc. este rezultatul unei intervenții din afara limbii (din păcate, cum am văzut din scrierea prezentă: și din afara lingvisticii), care nu ne ajută deloc în exprimarea mai corectă, mai clară (cu nimic mai mult decît „sînt”, „gînd”).

Dar să revin la celelalte argumente ale redacției. Am înțeles că unii elevi se plîng că la diferitele examene li se pretinde ortografia nouă și au greutăți din cauza aceasta. Pe lîngă observația că nu Foaia este menită să rezolve problemele didactice (văd că nici nu se angajează, altfel odată cu introducerea scrierii noi și-ar fi „învățat” publicul de tineri cititori, și cel de adulți, regulile pe care dorește să le aplice de aici încolo...), am un răspuns concret: în paginile 43–44 din manualul de liceu „Limba română”, oricare elev (sau școală) poate găsi regulile ortografiei – noi, cu excepția formelor „sunt”, „suntem”, „sunteți”. Știu exact, pentru că eu l-am scris. Și să mi se permită încă o observație în acest sens: ortografia nouă poate fi învățată, însușită de oricine și într-o singură „lecție”, așa cum trebuie să ne pregătim pentru examen, de pildă, și din conjuncțiile introductive ale propozițiilor subordonate sau din punctuația în cadrul frazelor. Numai pentru cîteva cazuri studențești ușor de rezolvat, cum spuneam, nu cred că ar trebui constrînsă toată lumea românească de la noi să scrie altfel, să se transcrie manualele ș.a.m.d. Adică să ne complicăm, fără adevărate motive, situația de limbă și așa foarte foarte slăbuță. Eu zic să așteptăm momentul cînd ortografia veche o să ne îm-

piedice să vorbim mai curent și mai corect românește. Atunci, promit, o să votăm și eu pentru atașarea la ortografia impusă de un grup de nelingviști.

Între 1991–1993, lingviștii din România erau ferm convinși că „avem o ortografie foarte simplă și practică, îndeajuns potrivită și cu fondul latinesc al limbii și nu e logic să o complicăm pentru oameni încercînd-o forțat – peste „este”, „e”, „eu”, „el”, „ei”, „ele” de acum – cu încă alte reguli care să sugereze latinitatea”. A fost consultat și academicianul suedez Alf Lombard, marele latinist și prieten al limbii române; care s-a pronunțat pentru menținerea vechii ortografii.

Noi – cu excepția Foi românești – încă avem aceea scriere simplă și practică. Și oricît am încărca-o cu elemente zise latine, bace Zamfir de la Chitighaz și nana Martin din Micherechi nu ar putea descifra din ele că limba pe care o vorbește, o citește și o scrie este latină. Iar dacă ei știu despre acest lucru, de unde va, nu mai are rost să-l demonstrăm și prin complicarea ortografiei.

Mihai Cozma
Seghedin

„Mulți mă caută personal, știind că și eu sunt român”

De vorbă cu informaticianul
Ioan Ruja din Giula

(Urmare din pag. a 4-a)

În 2004, pe aici va fi trasă granița Schengen. Iar cînd România va ajunge în Europa Unită, granițele vor fi deschise, vor fi tot mai multe relații între românii și ungurii din cele două țări. Atunci aceste cunoștințe de limbă vor fi indispensabile. La întocmirea acestui dicționar maghiaro-român ar trebui să insistăm.

– Fiind specialist în informatică, probabil ați lucrat la administrarea alegerilor din toamna trecută. La 2 februarie, la Giula se va desfășura alegerea noii Autoguvernații pe Țară a Românilor din Ungaria. Vă implicați și dumneavoastră în munca administrativă a acestui eveniment?

– Ca funcționarul autoguvernației orașului, nu am nici o tangentă cu aceasta, fiindcă întregul proiect va fi organizat de Biroul Electoral Național din Budapesta, deci ei aduc și toată infrastructura tehnică. Dar fiindcă locul alegerilor trebuie pregătit în prealabil, voi ajuta cu plăcere în instalarea tehnicii.

– În afara îndatoririlor de muncă, ajutați și realizarea unei reviste românești...

– Revista micherechenilor, „Jurnalul” este o cauză de inimă. De patru ani ajut prietenii mei cu realizarea tehnică, precum i-am ajutat cu sfaturi tehnice și juridice, ca să obțină rezultate bune și la alegerile locale din 20 octombrie 2002.

– Se știe la Giula, că două familii însușite depun în fiecare an câte-o jerbă la tabla memorială a lui George Pomuț...

– Într-adevăr, împreună cu prietenul meu Gheorghe Ruja „îl vizităm” în fiecare an pe generalul George Pomuț, la fostul cămin românesc. De ce? Pentru că totdeauna am fost mândri de faptul că Pomuț, eroul întregii lumi, un cosmopolit vestit, a fost român de-al nostru. Totdeauna am simțit nevoia de a-l cinsti și a arăta întregului oraș că și George Pomuț merită omagiat, pentru eforturile depuse în speranța de-a îmbunătăți relațiile internaționale și conviețuirea dintre popoare. Cred că ar trebui să ne popularizăm mult mai mult personalitățile noastre, pentru că avem cu cine și cu ce să ne mândrim.

Rita Păcș

Din cultura românească

ORIZONTAL: 1. Pictor român (Theodor, 1831–1891) 5. Poet român (Ion, 1776–1848) 9. ... Lama, titlu purtat de șefii lamaismului, marele lama 11. A fost 12. Austria – pe autovehicule 13. Dragoste 14. Dumitru 16. Simbolul chimic pentru crom 17. Sânge – fără vocale 19. Cincizeci și unu – roman 21. Animale domestice 22. Comună în județul Cluj (IARA) 23. Pământ 25. Italia și Spania pe autovehicule.

VERTICAL: 1. Austria – pe autovehicule 2. O mie cinci sute – roman 3. Iden-

tice 4. Olanda – pe autovehicule 5. Element de compunere cu sensul „doi” 6. Fratele lui Romulus 7. Autovehicule, marcă românească 8. Scriitor și dramaturg român (Ion Luca, 1893–1921) 10. Prieten 12. Identic cu 12 vertical 13. Cultiv pămîntul 15. Turlă – fără vocale 18. Tină, glod 20. Doi – roman 23. Monedă românească.

Din pătrățelele mai gros conturate puteți afla numele unei comune din Dobro-

gea, în apropierea căreia se află ruinele cetății și așezării civile romane numite Tropaeum Traiani. L. B.

Rezolvare:
Adamclisi – Aroman, Barac, Caragiale

Pe vremuri, anotimpul iernii însemna pentru oameni vremea când ceasurile ticăiau mai încet. Serile lungi de povești, zilele petrecute pe-ndelete la gura sobei, când afară crivățul viscolea, muncile făcute după-masă și seara în comun, călătoriile pitorești pe la neamuri, vizite făcute mai cu seamă cu sania trasă de cai, însemnau bucuriile iernii. Acum, la începutul celui de-al treilea mileniu, aceste imagini au devenit ilustrații din cărți cu povești. Vorba meșterului Villon: „Unde sunt zăpezile de altădată?”

Ei și, în iarna aceasta avem zăpezile de altădată,



zăpezi din abundență, care ne încântă ochiul și ne îngrijorează mintea. Căci azi iarna nu mai este vremea odihnei, al pauzei vegetative. Lucrăm ca de obicei, ne vedem de treburi zilnice, ca de obicei. Numai că în circumstanțele actuale, totul devine mult mai anevoios, acum, când nămeții ajung la mărimea dealurilor, când șoselele au devenit patinoare, când gerul face să crape pietrele, când temperaturile scăzute mult sub zero blochează motoarele mașinilor și macazurile căilor ferate. Iar elevii trebuie să se ducă iarăși la școală – că s-a terminat vacanța de iarnă. Lucrătorii trebuie să-și reia munca în uzine și întreprinderi, în birouri și laboratoare, în cabinete sau ateliere – au trecut zilele de praznic. Așadar, deplasarea la locul de muncă în aceste zile de ianuarie se dovedește o sarcină dificilă, chiar riscantă. Tocmai de aceea se luase și o hotărâre ministerială, conform căreia școlile puteau intercala chiar zile de vacanță extraordinară. Pentru generațiile lucrătorilor activi, deplasarea la locul de muncă a fost de-

seori chiar imposibilă – mai ales în cazul navetiștilor. Căci atât trenurile, cât și cursele de autobuz și celelalte mijloace de circulație au fost nesigure. Iar două-trei zile în șir a fost nesigură nu numai ajungerea la locul de muncă, ci și întoarcerea spre casă.

Deci, lumea care era nevoită să călătorească, s-a

angajat la o întreprindere cu adevărat aventuroasă. În acest sens, am întrebat cunoscuți și prieteni, cum au călătorit în săptămâna trecută, cum au ajuns acasă, cum și-au rezolvat cum-părăturile din reședința județeană, cum s-au deplasat la locul de muncă.

Răspunsurile dau o imagine variată, care oglindește greutatea multiple, și nicidecum frumusețile neasemuite ale iernii.

„În săptămâna trecută eram în schimbul de după-masă. Joia am mai ajuns la spital, dar ultima cursă de autobuz cu care urma să mă deplasez acasă la Aletea a pornit cu două ore întârziere și era aproape miezul nopții când am ajuns la ai mei.” (A. M. – soră la spitalul din Giula)

„Joi trebuia să călătoresc la Budapesta. Trenul de seară a pornit chiar de la Giula cu întârziere. La semaforul dinainte gării din Bichișciaba am stat peste o oră, căci macazurile au fost înghețate. După atâtea așteptare garnitura a fost trasă în gară. Apoi de acolo, timp de două ore n-a mai pornit nici un tren, în nici o direcție. Mai întâi a sosit, după multă întârziere, un ac-

celerat din direcția Szolnok, apoi a pornit, iarăși cu două ore întârziere, acceleratul spre Seghedin. Noi, care voiam să plecăm spre Capitală, am așteptat aproape trei ore în frig și nesiguranță. În fine, după șase ore de la plecarea de-acasă am ajuns la Budapesta.” (M. C. – bibliotecară, Giula)

„Săptămâna trecută, aproape în fiecare zi am stat ore întregi în frig: plecând din Giula spre casă, la Șercad, în fiecare zi trebuia să așteptăm câte-o cursă: ori n-a sosit la timp, ori s-a întrerupt circulația, ori s-a suspendat câte-o cursă. În fine, acum, luni a fost prima zi când am pornit la timp și am sosit acasă fără întârziere.” (M. T. secretară, Șercad)

„Voiam să mă duc joi acasă la Chitighaz. De la Seghedin am mai pornit cu chiu și vai, deși cu întârziere. Încet-încet am ajuns la Bichișciaba. Dar acolo a fost o nebunie curată: nimeni nu știa nimic precis, s-au tot făcut promisiuni, toate macazurile au fost blocate, trenurile au staționat în câmp deschis, numai după multă vreme putea intra câte-o garnitură. La un moment dat, gara a fost asediată de garnituri de trenuri pline de oameni zgribuliți de frig, îngrijorați de nesiguranță, obosiți după o zi aspră de iarnă. Nici până noaptea târziu nu s-a normalizat situația. Într-un târziu, n-am mai așteptat: mi-am luat inima-n dinți și am pornit cu o cursă de autobuz. Nici aceea n-a fost o călătorie de plăcere, până noaptea târziu, cel puțin am ajuns. (A. B, Seghedin).

„În săptămâna trecută m-am deplasat de câteva ori cu autoturismul personal la locul de muncă din Giula. Am circulat tot mai greu, până ce, în marea ninsoare din joia trecută, n-am mai putut scoate mașina împotmolită în zăpada înaltă din curtea locului meu de muncă. Numai cu greu, după ce m-au ajutat colegii și după ce am „scormonit” nămeții, am putut ieși. Apoi m-am deplasat cu greu pe una dintre străzile principale, voind să mă duc s-o iau și pe noră-mea, s-o duc acasă. Dar am ajuns

numai în apropierea clădirii. Cu greu am parcat mașina la colț, unde mi-am așteptat nora ca s-o pornim spre Micherechi. Degeaba, motorul, oricât s-a forțat, roțile s-au adâncit tot mai mult în zăpada groasă. Trebuia să cer iarăși ajutor ca să pot urni mașina și s-o plasez în direcția necesară. Nu mai lungesc vorba, numai eu știu, cât de greu am ajuns la Micherechi.” (I. T., Șercad)

Tot aceste zile au dezvoltat însă și alte laturi ale firii omeniești: ne-au apropiat, au dezvoltat o atitudine pozitivă, un sentiment al unității și al solidarității. Toată lumea a suferit de frig, toată lumea era afectată de circulația anevoioa-

cauza nămeților nu se puteau grăbi, ci se împiedicau la tot pasul; am mai auzit despre oameni care au lăsat zăpada din vecini sau au eliberat de sub nămeți câte-un autoturism; am auzit despre șoferi care au mai lăsat pasagerii să călătorească pe gratis sau care s-au oprit și acolo unde nu era stație. La fel, am aflat și despre câțiva tineri care au hotărât să ajute pietonii bătrâni să treacă pe la intersecții și să se deplaseze pe niște trotuare alune-coase. Și am mai aflat că una dintre organizațiile de binefacere din oraș a împărțit două sute de păături unor oameni sărmani dintr-un azil nenorocit. Și, la fel, tot în zilele trecute, pe gerul năprasnic, un patron al unei mari unități ospitaliere a gătit și a distribuit la autogară câteva sute de porții de ciorbă.

Mănunchiul de întâmplări și constatările făcute acum, în plină iarnă, în-



să, toată lumea a avut de înfruntat zăpada asta multă. Iar în aceste circumstanțe vitrege, parcă s-a prelungit farmecul sărbătorilor de iarnă, reflectat în toleranță, înțelegere și într-ajutorare. De la câțiva cunoscuți am aflat întâmplări despre gesturi generoase ale unor șoferi care i-au așteptat pe călătorii întârziați, care din

cearcă să surprindă câteva aspecte tipice din zilele trecute, într-un sezon de iarnă cum nu l-am mai avut de mult. Și lucrul esențial de care ar trebui să luăm seama tot mai des și mai mult – omenia, într-ajutorarea, fără de care, oricât de emancipați ne-am crede, nu putem trăi nici azi.

E. Illyés

Recitesc, la capătul călătoriei: „Sunt încântătoare bisericuțele acelea ale Bucovinei...” și mă cuprinde revolta. Cum, asta e impresia rezumativă, asta să fie exclamația finală față de tot ce ți-a trecut pe dinaintea ochilor când cercetezi în-tâia oară Bucovina?

Exclamația e a unui străin. A unui străin din Apusul catedralelor și-al gigantescului de factură gotică. E treaba lui, la urma urmelor, dacă pierde măsura adevărată a lucrurilor și califică pe numele lor mic înfăptuiri mari ale trecutului românesc. Dar ne-am însușit și noi, ne-am însușit până la banalizare calificarea aceasta. Și iată, în ghidurile noastre, iată, în istoriile noastre, iată, în inimile noastre cuvântul gingaș, simțământul gingaș: „bisericuțele Bucovinei”.

Falsificăm un întreg trecut – cu gingășie. Închipuim o dulce continuitate între natura românească și spiritul românesc, făcând din bisericuțele acelea niște apariții ale firii, parcă. Nu sunt zidurile lor simple întregiri ale naturii înconjurătoare? Nu sunt picturile lor simple armonii de culori într-o armonie mai vastă? Totul e încântător, micuț, gingaș.

Dar nu mai vedem? Nu mai înțelegem? Te apropii de Sucevița, cu făgăduiala diminutivului acestuia – cu adevărat fermecător – că vei întâlni un mic giuvaer; dar întâlnești ziduri, ziduri de cetate. Treci pe sub o poartă grea și într-o clipă ți se revelează, o dată cu sca-

Bisericuțele noastre

ra către cer de pe peretele nordic al bisericii, puterea Movileștilor. Căci e putere aici. E voința domnească. E mândrie și e sete de laudă, singura sete care a știut să proiecteze arta în istorie. Așa e la Voroneț, așa e la Vatra Moldoviței și așa e la Putna. Iar dacă minunea aceasta de biserică a Humorului nu e zidită decât de logofătul Teodor Bubuiog, cu atât mai copleșitoare e impresia de putere: așadar, nu numai domnitorii erau însetați de măreție, pe vremea aceea!

Ochiul nostru, stricat de gigantismul Apusului, reține imaginea catedralelor. Dar ce rost are alăturarea catedralelor de bisericile noastre, când alta e măsura launtrică?

Ele sunt ale orașelor. Când, în secolul al XVIII-lea, edilii orașului Chartres se hotărâseră să dărâme catedrala, singura pricină care i-a împiedicat s-o facă era că dărâmurile catedralei ar împiedica circulația. Dar bisericile Bucovinei n-aveau nevoie să covârșescă alte clădiri. Ele stăpâneau natura. Sunt în mijlocul naturii, și totuși nu sunt ale naturii. E destul să le privești

ca să vezi că e vorba de artă cultă. Nici o prejudecată fals semănătoristă nu te mai poate îndemna, de astă-dată, să faci apel la sufletul țărănesc. E creație conștientă, meșteșug, artă în sensul propriu, în sensul mare. Ne-am lăudat prea mult – și, mai ales, ne-au lăudat alții – cu ce e țărănesc în noi, ca să nu ne lăudăm o dată cu nețărănescul nostru. Pictorul de aici împrumută el câteodată din credințele populare o viziune răzleață, cum ar fi învoiala lui Adam cu diavolul, sau vămile văzduhului; iar zugravul de la Voroneț pune el pe zid, alături de Maica Domnului, un cioban de-al nostru, cu portul lui; dar nu cu sufletul țărănesc s-a înfăptuit și nu cu el se înțelege fapta aceasta de artă românească. Expresie de putere și expresie de sensibilitate cultă, bisericile acestea dezvăluie o altă dimensiune a sufletului românesc.

E, poate, dimensiunea noastră uitată. Și cât de adânc am uitat-o! Ne miniaturizăm monumentele, facem din adevăratele noastre catedrale bisericuțe răsărite ici și colo în natură, iar, când o curiozitate

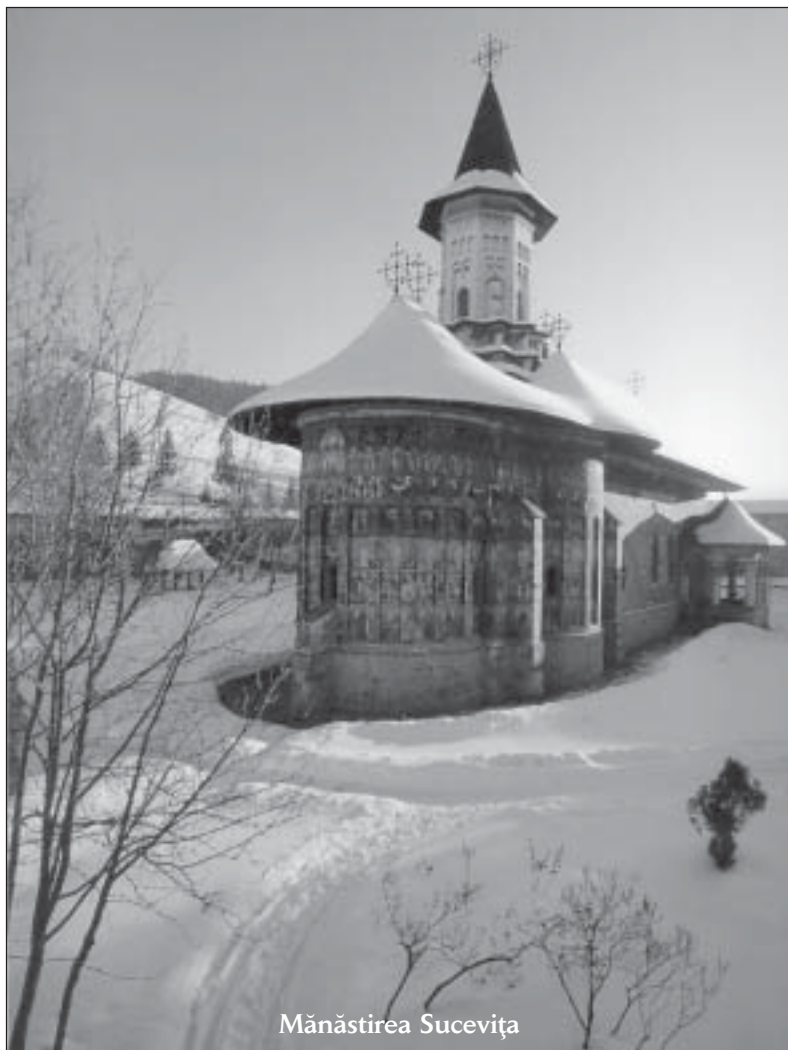
turistică ni le aruncă în față, singura noastră emoție este: tandrețea.

Ce fermecătoare ne par! E păcat, numai, că vântul și ploile au stricat aproape în întregime, în acești 400–500 de ani, picturile exterioare de pe peretele nordic. Dar ce putem noi face? Natura le-a ridicat, natura să le apere.

Și te întorci în orașul cu atâtea vitrine de cristal, îndărătul cărora stau cravate și parfumuri. Te întorci în orașul dezgustului modernist, unde slujenia caselor noi nu e poleită decât de calitatea geamurilor mari, de cristal. Câțiva metri pătrați din geamurile acestea, câteva sute de metri pătrați ar salva picturile exterioare ale bisericuțelor noastre. Dar n-am mai avut cristal și pentru ele. Și vă gândiți, oare, în noiembrie, când bate vântul, cu ploaia de miazănoapte, vă gândiți voi, așa cum stați îndărătul geamurilor voastre de cristal, la mesele voastre de bridge, vă gândiți că moare câte un sfânt pe pereții bisericuțelor din Bucovina? Dacă ar exista un Savonarola al artei, ar arunca cu pietre în geamurile voastre de cristal!

În fiecare toamnă moare câte un sfânt. Nu, nu e simpla nepăsare și nepricepere. Privim mănăstirile, și nu mai înțelegem că acolo e duh al istoriei, sete de putere. Privim, și nu creștem, nu îndrăznim. Iar sfinții ne mor pe pereți și în suflete, pentru că nu îndrăznim.

Constantin Noica
(„Vremea”, septembrie 1943)



Mănăstirea Sucevița



Schitul Peștera Ialomiței

Povestiri românești

Cei trei hoți

(Snoavă)

Acuma unul – într-o zi de târg – plecase la drum cu un măgar și cu un țap, pe care voia să-i vândă. De gâtul țapului atârna un clopoțel.

Trei inși – trei hoți – dau ochii de el. Și încep ei să plănuiască, cum s-o facă, să-l poată jefui de tot.

Unul din ei zice:

– Am să-i fur țapul și să vedeți că nici n-are să bage de seamă!

Cel de-al doilea adaogă:

– Bine. Fură-i tu țapul, că atunci am să-i pot fura și eu măgarul!

– Ce spuneți voi nu-i greu de făcut! – se amestecă în vorbă și cel de-al treilea hoț. – Ce-ați spune voi, dacă ar rămâne fără haine? Apucați-vă de-i furați țapul și măgarul, și eu mă prind cu voi că izbutesc să-i fur și hainele de pe el.

În vremea asta omul nostru numai el știa la ce se gândește.

Cel dintîi hoț s-apropie de țap, îi dezlegă clopoțelul de la gît, și, după ce-l legă de coada măgarului, luă țapul și plecă.

La o cotitură de drum, dă omul să se uite înapoi și... ia țapul de unde nu-i.

Și se întoarce înapoi să-l caute.

Îi iese înaintea al doilea hoț și-l întreabă că ce caută. Omul îi spune că pe drum i s-a furat țapul.

– L-am văzut eu pe țapul tău! – spune hoțul. – Uite, acum câteva clipe, un om a intrat în pădurea din marginea drumului și ducea un țap de căpăstru. Cred că-l ajunji, dacă te ieși după el!

Rugă omul pe hoț să-i țină măgarul, iar el o luă la fugă să-l prindă pe cel ce-i furase țapul.

Hoțul apucă măgarul de funie și se făcuse nevăzut.

Când se întoarse păgubașul și văzu că și măgarul s-a făcut nevăzut, se puse pe bocete și o luă pe drum, drept înainte.

În dreptul unei ape dă de unul care plângea și el.

Omul îl întreabă ce are.

Cel plângea începuse să-i spună că fusese însărcinat să ducă până în târg un săculeț cu aur, că-l furase somnul pe marginea apei și că, pe când dormea, săculețul îi căzuse în apă.

Și se porni iar pe plânse.

Atunci cel cu țapul și măgarul îl întreabă că de ce nu se aruncă în apă să-l caute.

– Totdeauna mi-a fost frică de apă! – răspunde păgubașul. – Și apoi nici nu știu să înot. Cu toate astea aș da și douăzeci de bucăți de aur celui care s-ar încumeta să-mi scoată săculețul.

Omului nostru i se lumină fața de bucurie.

Și ce se gândi el?

– Dumnezeu vrea să mă despăgubească de pierderea măgarului și a țapului. De ce n-aș intra în apă?

Se dezbracă, intră în apă și începu să caute, dar nu găsi nimic.

Când ieși la mal, hainele nu mai erau nicăieri.

Se ținuse de vorbă și cel de-al treilea hoț: furase hainele celui ce se prea încrezuse în minciunile hoților.

(Din volumul „Povești, snoave și legende”)

Anton Pann

Povestea vorbii

Două pisici dintr-o casă, surori, frați vei să le zici, În cămară după masă intrând ca niște pisici, Mirosiră, cotilă din taler în taleraș Ș-intre altele găsiră și o felie de caș. Sar amândouă d-odată, asupra lui să grămădesc, Pentru el vor să se bată, fac gură, se gâlcesc. Și una și alta rele, mârâiau și miunau, Să-l împartă între ele nicidecum nu să-nvoiau. Și ca să nu să mai certe merg la cotoi, cer la el Ca prin dreapta judecată să le-mpace la un fel. Cotoiul, ca un cu minte, le-a zis: „Nu vă mai certăți, Ce folos mii de cuvinte? Eu știu cum vă împăcați: Care le împacă toate e cumpăna pe pământ, Și împotriva-i nu poate să zică nimeni un cuvânt.” Zicând aceste, apucă și cumpenele pe loc, Ceru cașul să-i l aducă, îl rupe drept prin mijloc, Pune într-o parte ș-alta cașul cel în două frânt, Înaltă cu mâna-ndată cumpăna de la pământ; Dacă vede că-ntr-o parte atârna mai greu nițel, Ia din ceealaltă parte și mușcă ceva din el. Îl pune iar, iar ridică, acum dincoace greu văzând, Mușcă și d-aci nițică, ca să potrivească vrând. Apoi iar și iar și iară, când aci, când cole greu, Vrând lor greu să nu le pară, el a mușcat tot mereu, Pîn' să sature pe sine și lăsă părțile mici; Atunci le potrive bine și le dete la pisici. Ele dar silite fură astfel a se mulțami, Dacă minte nu avură singure a-l împărți.

Aneecdote din vecini

Când Nuțu Pârțului o fost încă pruncaș, tată-so l-o trimăs la casa satului după ceva piporoș. În drumu lui s-o întâlnit cu dascălu lui care l-o ntrebat:

– Da' inde meri așe grăbit, Nuțule?

– Mă duc la casa satului, – i-o răspuns pruncașu.

– Tu la casa satului? – s-o mnirat dascălu.

– Tata m-o trimăs.

– Apu ce treabă ai tu acolo? – l-o mai muștrat dascălu cu o întrebare.

– D-ap-amu asta nu mai știu, numa aceie că treabă să mă grăbesc.

La noi la una ca asta să zice că-i „graba Pârțului”.

Nu dă dămunt s-o ntâmplat că Măriuța lu' Mihăieș o căpătat o ludaie dă la vecină-sa. U-o curățât mândru, u-o tăiet în mai multe dăraburi, apoi u-o pus la frigare. Dup-aceie s-o dus în sat și numa cătă-nșarate o vinit acasă. Când s-o băgat în casă i-o ntrebat pă cii trii prunci lăsaț acasă:

– D-apu fritu-s-o ludaie?

– Tare mândru s-o frit, da' u-am și mâncat, – i-o spus fata ce mai mare.

– Da' miie lăsatu-m-a?

– Lăsat, da, doauă dăraburi, numa că apoi le-am mâncat și p-acile!

D-atunci, când cineva mănca și parte altuie, i să zăce cum că „o mâncat ludaie Măriuți”.

Să vorbește-n sat cum că, pă vremuri, când on uarecare Ghița Crudului o fost ficior, la crăjmă s-o lădat în gură mare:

– Eh, fraților, io și pân-amu la mult hortaci le-am dat sfaturi bune, și mult s-or folosit dă minte me!

– Io te cred, – i-o răspuns unu dintră hortaci, – că doară d-aceie ț-o rămas fiie numa așe puțână cătă mai ai!

D-atunci i să zăce la omu cam prostalău cum că „are minte Crudului”.

Am citit că...

Nu-m aduc aminte ca în sat la noi cineva să fi murit din pricina frigului. Da', vorbind dăspră treaba asta cu bătrănu Ciorba din vecini, nici iel n-o știut să-m povestească dăspră una ca asta. Până la urma urmii ne-am înțales cum că, în satele mici – cum îi și a nost, – nici nu să poate întâmpla așe ceva, dăuarece aici tătă lume are neamuri, preteni uă cunoscuț care îi ajută – înt-on fel uă altu – pă cii picaț: fie că-s săraci, fie că-s beteji, fie că n-au adăpost pă capu lor ș-așe. Ne-am înțales și în treaba aceie cum că la sate nu pre trăiesc oameni care să nu aibă o căsuță, o colibă uă acărce adăpost sărăcos, inde să să poată traje păstă nopțile grele dă iarnă.

Da' cu tătu alcum îs cii mai săraci dintră săraci, care trăiesc la orașe: cu cât îi mai mare orașu în care i-o aruncat soarte lor nănorocită, cu atăta-i mai mare pericolu că or ajunje în uliță. Apu inde pericolu-i mare, acolo și năcazurile să-mulțasc, pă cum să-nmulțasc și năcăjiți flămânz, nămâncaț, nă-mbrăcaț cumsăcade ș-așe. Așe-s năcazuri mare, pă care numa îi, cii ce le pătîmesc le-nțăleg pă dăplin. Baiurile lor să-nmulțasc mai ales când vine căte-o iarnă cu frig năcruțător, cum am zăce: aproape dup-o zi pă alta. Bunăuară cum s-o ntâmplat și în săptămânile trecute.

Așe dară nu-i dă mnirare cum că amu nu pre trece zi să n-auzim, să nu citim dăspră oameni care ș-or terdut viața din pricina frigului mare cu care ne-o alduit Cel dă sus în zilele și săptămânile trecute. Veștile vin din tăte părțile lumii, da' mai cu samă din țările

mai sărace dînspră mneazănoapte. No-amu, omu dă rînd ar crede că nănorociți aște trec în ceie lume cu suferință nămniloasă. Până-n zilele trecute și io așe am crezut. Numa că, citind înt-on uișag dăspră felu aista dă „proslăvire”, mi s-o nștimbat părere cu tătu. Vă spun dăspră ce-i voarbă.

Adecate am citit indeva cum că, după cunoștințele doctorilor învățaț, nănorociți care mor din pricina îndețurilor au o moarte fără nici o suferință. Dîmpotrivă. Li să culcă sara inde să culcă, li-i frig, prăbălesc să să acopere cu ce au la îi, frigu nici așe nu-i cruță. Apoi, – după cătăva vreme, după ce trupu li să răcește păstă o măsură uarecare, la amărăfi noști le vine somn. Să așază indeva să doar-mă, da' nu adorm dăloc, ce mai nante le vin năște visuri – dăcât minunate și mai minunate. No-amu, dacă în vreme asta nu-i trezește nime din somnu lor, cu visurile aște minunate trec pragu cătă ceie lume...

Io cred cum că asta așe să-ntăplă. Apu dacă-i dirept ce spun doctorii, trerabă să ne mulțămim cu voarba din bătrâni, care ne-nvăță că „cu tăt răuu umblă laolaltă și ceva bun”. Numa că bunu dă felu aista ar fi bine să nu-l cunoască nime pă pământ.

On lucru mai vreu să vă mai spun în legătură cu tătă treaba asta: Dă când am citit dăspră tăte așe, nu-i sară să-m pun capu pă perină să nu-m vină în minte mulțime dă nănorociț care îș terd viața cu „norocu” aista, d-aceie amu, mai mult ca acărcând...

...vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

La mijlocul sezonului de fotbal – vacanță de iarnă

În aceste zile suntem pe la mijlocul vacanței de iarnă a echipelor de fotbal. Cele mai multe echipe fac de pe acum planurile de antrenament, elaborează tactica sezonului de primăvară, continuând sau modificând apoi jocul pe care l-au început în toamnă. Unele echipe vor începe din primăvară cu unsprezecele din toamnă, la alte echipe sunt achiziționați jucători noi, se schimbă garnitura tehnică sau se modifică componența. În acest sens, ultimele săptămâni aduc mișcare pe la „porțile” echipelor noastre.

BĂTANIA

Când Mákos Árpád s-a angajat la conducerea echipei din Bătănia, l-am întrebat cu ce șanse pomește echipa în campionat. Acum mă preocupă aceeași întrebare.

– Echipa noastră se poate zice că este bună. Avem jucători cu experiență îndelungată, pe care ne putem baza. Dar, la fel, avem și mai mulți jucători tineri ambițioși, care vor să dovedească ce știu, dorind să arate că ne putem baza pe ei. Dacă toți jucătorii vor juca necentenit, sistematic, indiferent dacă este vorba de un joc pe teren propriu sau în deplasare, atunci vom avea șanse bune de a aduna multe puncte. Dar dacă vor lipsi în serie jucătorii de bază, atunci nu prea putem aduna puncte în deplasare, chiar vom primi bătaie aici, la noi acasă. Problema este simplă: fiecare jucător are un serviciu și depinde de acesta. Dacă un jucător nu primește scutire de la locul de muncă, el nu poate veni la antrenamente și deseori nici chiar la meciuri.

La sfârșitul sezonului trecut, echipa se calificase pe locul 9. Din vara trecută, ceva s-a schimbat la Bătănia. La concret, în sezonul de toamnă echipa a pierdut numai două meciuri, unul la Micherechi, celălalt la Szeghalom.

– Cu ce scop ați început atunci, în toamnă, sezonul?

– Țelul principal a fost să ajungem printre primele cinci echipe din campionat. În al doilea rând, am vrut să distrăm

suporterii noștri cu jocuri cât mai bune. În sezonul trecut ne-a reușit întocmirea unei echipe bune, masive, care s-a calificat pe primul loc. Tocmai de aceea ne-am propus să dublăm premiile băieților după fiecare meci câștigat acasă. Pe de altă parte, în ultimul timp antrenamentele au devenit mai serioase, mai temeinice, cu tot mai mulți jucători, nimeni nu a absentat în serie.

– Și care au fost cei mai buni jucători, cine s-a remarcat mai mult?

– De fapt, spiritul echipei a fost bun, dar pot să evidențiez pe Putnoki, Turbucz, Szóke, Szabó, Roczkó. Iar golgheterii echipei au fost Karakas (cu 7 goluri), Putnoki și Stan (4 goluri).

– Ce schimbări vă propuneți în sezonul de primăvară?

– Modificări esențiale nu vor fi, nu pleacă nici un jucător, rămâne echipa obișnuită. Ne-am bucura dacă am reuși să-l readucem pe Kovács de la Mezöhegyes.

– Ce va fi, dacă la sfârșitul campionatului veți fi cap de listă, terminând pe locul 1?

– Fiecare dintre noi își dorește un astfel de rezultat, în acest fel ne-am calificat în NB III. Tocmai această perspectivă ne motivează pe toți. Iar la 16 ianuarie, odată cu începerea antrenamentelor, sper că băieții vor juca cu și mai mult elan. Ne-am propus și câteva meciuri amicale de antrenament. Sper că această posibilitate ne va da forțe noi.

MICHERECHI

În urma alegerilor, schimbările de la „Casa satului” au stârnit bănuiala că această schimbare va aduce mai multe schimbări și în viața clubului de fotbal. Mai întâi am discutat cu antrenorul Gheorghe Pătca. El a reușit să formeze o echipă bună, încheagată, numai că mulți săteni au obiectat situația, dat fiind că în echipă joacă prea mulți jucători din altă parte și că fotbaliștii sunt costisitori, prea mult s-a cheltuit din banii satului pentru jucă-

torii străini (care provin din Salonta, Doboz, Giula, Aletea etc). Pe de altă parte trebuie recunoscut că, deși fotbalul s-a dovedit costisitor la Micherechi, jocurile au atras întotdeauna multă lume, dar și mai mulți suporterii, încât jocurile de acasă au fost adevărate distracții ale satului. Acum, cu câteva zile înainte de adunarea generală a clubului l-am întrebat pe antrenorul Pătca:

– Ce așteptați de acum înainte, ce soartă va avea echipa?

– Încă nu se știe nimic sigur, doar atât că noul președinte va fi Mihai Isai, iar Mihai Ardelean, președintele de până acum, va deveni vicepreședinte. În conducere se mai așteaptă și alte schimbări. Cât privește sprijinul financiar, în viitor clubul de fotbal va fi subvenționat cu numai 2 milioane de forinți din resursele Primăriei. Sincer vorbind, atâtia bani nu vor ajunge. Cu multă trudă și muncă intensă am format această echipă, care a fost capabilă să câștige oriunde în deplasare. Nu știu ce plănuiește noua conducere, dar în aceste condiții de constrângere nu doresc să lucrez mai departe...

...La câteva zile după ședința constitutivă, am discutat cu Mihai Isai, noul președinte.

– Așa cum ați aflat, într-adevăr, eu am devenit noul președinte, iar Mihai Ardelean este adjunctul meu. Împreună cu noua conducere: Tiberiu Bordaș, Attila Bondár, Vasile Marc, Tiberiu Vígh, Petru Gomboș am vrea să ne folosim de legăturile și de experiențele lui Miși Ardelean. Noul antrenor-jucător va fi Buzai Sándor.

– V-ați consultat și cu fostul antrenor?

– Nu am discutat cu Ghiuri despre modificări. Deocamdată, dacă se poate, Buzai va fi și antrenor, și jucător. Dacă, practic, nu se poate realiza această modalitate, atunci oficial eu voi fi antrenorul, mai ales că eu am diplomă și licență de antrenor pentru categoria C.

– Ce schimbări se prevăd în lotul de jucători?

– Cei mai mulți jucători au declarat că vor să joace și în continuare în echipă, numai Bíró Karcsi și Varsai se reîntorc acasă, la Doboz. În locul lor am vrea să atragem sau să readucem la echipă alți jucători din Micherechi. Astfel, s-ar putea să revină Balázs Petrușan din Șercad.

– La ce rezultate vă așteptați în sezonul de primăvară?

– Am vrea ca echipa să se mențină la nivelul jocului de până acum, iar la sfârșitul campionatului să ne calificăm pe locurile 7-8.

– De unde mai puteți face rost de bani?

– Așteptăm sprijin din partea sponsorilor locali, dar apelăm și la ajutorul foștilor miche-recheni, care acum trăiesc în altă parte, dar care mai țin la echipa din satul lor natal. La fel, am vrea să atragem alți membri susținători, iar cotizația va fi de 5.000,-ft pe an.

– Când începeți antrenamentele?

– La 21 ianuarie începem cu antrenamentele din sală, apoi ar urma câteva meciuri amicale cu Șercad, Doboz, Crâstor, Giula, iar când timpul ne va înlesni antrenamentele în aer liber, atunci le vom face pe teren. Iar dacă la sfârșitul campionatului rezultatele vor fi

mulțumitoare, atunci la vară vom face o excursie și un cantonament de zece zile în România. Eu aș mai vrea să stabilem relații sportive cu o echipă de fotbal din România și să primim sprijin de la țara-mamă, eventual pe tricourile noastre să apară și anumite texte și denumiri în limba română, așa cum e cazul unor echipe nemțești...

– Cine va antrena echipa de juniori?

– Asta e întrebarea care ne preocupă mai mult. Este o problemă adevărată. Eu aș vrea ca Vasile Ruja să fie antrenorul juniorilor, dar încă n-am avut ocazia să vorbesc cu el.

– Care va fi motooul clubului în următorii ani?

– Noi am pretinde ca fiecare jucător să-și ia în serios munca, să se ocupe cât mai mult cu fotbalul. Cât privește treburile financiare, de acestea ne vom îngriji noi.

MIC

Slujbă de pomenire
în amintirea Liei Manoliu

La cinci ani de la dispariția celei care a fost președintele Comitetului Olimpic Român, fostă campioană olimpică la atletism, Lia Manoliu, Federația Română de Atletism a organizat sâmbăta trecută o slujbă de pomenire, la Cimitirul Belu Ortodox din București.

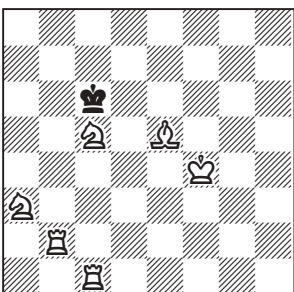
Născută pe 25 aprilie 1932, la Chișinău, Lia Manoliu a participat, în perioada 1949-1972, la șase ediții ale Jocurilor Olimpice, la proba de aruncare a discului. A fost medaliată cu bronz la Jocurile Olimpice de la Roma (1960) și Tokyo (1964) și a obținut medalia de aur la Olimpiada din Mexic (1968). A deținut recordurile olimpice în proba de aruncare a discului în 1964, la Tokyo (cu o aruncare de 55,90 metri) și în 1968, în Mexic (cu o performanță de 58,28 metri), precum și recordul național, în perioada 1949-1971. De asemenea, a fost campioană națională în perioadele 1952-1956 și 1968-1970, precum și în anul 1960, iar în perioadele 1958-1960, 1962-1963 și 1968-1969 a fost campioană balcanică. Între 1973 și 1990, Lia Manoliu a ocupat funcția de vicepreședinte al Comitetului Olimpic Român și al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, iar din 1990 a devenit președinte al forului olimpic român. În 1990 a fost aleasă ca senator independent.

Cei mai bine plătiți sportivi

Conform evaluării unei agenții germane, jucătorul american de golf Tiger Woods a fost cel mai bine plătit sportiv în anul 2002. Veniturile sale se ridică la 100 milioane de dolari. Ocupanții locului trei sunt baschetbaliștii americani Michael Jordan și Shaquille O'Neal, cu câte 30 milioane de dolari. În clasamentul feminin, pe prima poziție se află tenismana americană Serena Williams, cu 20 milioane de dolari. În clasamentul mondial al celor mai bine plătiți fotbaliști din anul 2002, primul loc este ocupat de francezul Zinedine Zidane și englezul David Beckham, cu câte 13 milioane de dolari.

ȘAH

Benedek Attila



Mat în 2 mutări

- ah -

ROMÂNIA

Luni 20 ianuarie

6.00 Jurnal 6.30 Bună dimineața, România! 9.00 Teleshopping (R) 9.30 Siesta și fiesta (R) 11.30 Bravo, bravissimo (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.25 Avanspremieră 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.30 Sănătate pentru toți! 17.00 Știri 17.02 Serial. Dragoste și răzbunare 17.55 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 Călea de mijloc 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 Film. Haos 1.20 Jurnal (R) 2.15 România 1... și strada (R) 2.20 Serial. Viața la răscruce (R) 3.20 Corect (R) 3.25 România 1 ... și strada (R) 3.30 Sănătate pentru toți! (R) 4.00 Poveste fără sfârșit (R) 5.00 Tezaur folcloric (R).

Marți 21 ianuarie

6.00 Jurnal 6.30 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Iartă-mă! (R) 10.50 Desene animate 11.15 Serial. Dragoste și răzbunare 12.05 Corect! (R) 12.15 Serial (R). Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.25 Avanspremieră 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.00 Corect! 16.05 Serial. Amy 17.00 Știri 17.02 Serial. Dragoste și răzbunare 17.55 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Condamnați la dragoste 21.10 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Afganistan (R) 23.30 Film. Pănică la Hollywood 1.00 Jurnal (R) 1.55 Avanspremieră 2.00 Serial. Viața la răscruce 3.00 Cu ochii-n 4 (R) 3.30 Puncte cardinale (R) 4.00 Vector III (R) 5.00 Seară bună! (R).

Miercuri 22 ianuarie

6.00 Jurnal 6.30 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Profesioniștii (R) 10.50 Desene animate 11.15 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.05 Corect! (R) 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.25 Avanspremieră 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 14.55 Jurnal 15.00 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. Amy 17.00 Avanspremieră 17.02 Serial. Dragoste și răzbunare 17.55 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Est-Vest 21.15 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 23.30 Film. Justiție mafiotă 1.10 Jurnal (R) 2.00 Serial. Viața la răscruce 3.00 Ora G (R) 4.00 Interes general (R) 5.00 Bucuriile muzicii (R).

Joi 23 ianuarie

6.00 Jurnal 6.30 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Tezaur folcloric (R) 10.50 Desene animate 11.15 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.05 Corect! (R) 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.25 Avanspremieră 13.30 Eveniment 14.55 Jurnal 15.00 Conviețuiri 15.30 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. Amy 17.00 Avanspremieră 17.02 Serial. Dragoste și răzbunare 17.55 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Tratatul de la Elysee și integrarea europeană 20.00 Documentar 21.00 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 21.50 Tragerile Joker și Loto 5/40 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 23.30 Film. Asasini de ocazie 1.05 Jurnal (R) 1.55 Avanspremieră 2.00 Film serial. Viața la răscruce 3.00 Oameni ca noi (R) 3.30 Spectacolul lumii (R) 4.00 Conferința de presă (R) 5.00 Eveniment (R).

Vineri 24 ianuarie

6.00 Jurnal 6.30 Bună dimineața, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Eveniment (R) 10.50 Desene animate 11.15 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.05 Corect! (R) 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.25 Avanspremieră 13.30 Drepturile omului 14.25 Tribuna partidelor parlamentare 14.55 Jurnal 15.00 Conviețuiri 16.00 Corect! 16.05 Serial. Amy 17.00 Avanspremieră 17.02 România politică 17.22 Emisiune muzicală 17.55 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Africană 21.00 Știri 21.05 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 23.25 Film. Fata de pe pod 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Corect 2.00 Serial (R). Viața la răscruce 3.00 Emisiune muzicală (R) 3.30 Film (R). Africană 5.25 Teleshopping.

Sâmbătă 18 ianuarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Design 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prânz 13.20 Multumesc! 14.00 România 1... și strada 14.05 Multumesc! 15.00 Ora olimpică 16.00 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 16.58 Știri 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Înainte și după 21.05 Serial. Pasadena 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Dincolo de nori 0.25 Marele jazz 1.25 Jurnal (R) 2.15 Design (R) 2.45 Corect (R) 2.55 România 1 ... și strada (R) 3.00 Debut 50 plus (R) 4.00 Istorie polemică (R) 4.45 O vedetă populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 26 ianuarie

6.00 Universal credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Minitop! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Ultima ediție 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Siesta și fiesta (I) 13.50 România 1... și strada 14.25 Campionatele Europene de Patinaj Artistic 17.10 Știri 17.12 Iarnă grea 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Belfegor, fantoma de la Luvru 21.20 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 21.10 Andreea Marin la Hollywood 21.40 Jurnalul de noapte 21.55 Taverna 23.40 Crime în cetatea filmului 0.40 Spectacolul lumii 1.10 Jurnal 2.05 Ultima ediție (R) 3.05 Descurcă-te singur! (R) 3.30 Corect (R) 3.45 România 1 ... și strada (R) 3.50 Siesta ... și fiesta (R) 4.55 Teleenciclopedia (R).

TVR

Luni 20 ianuarie

6.00 Poesis 6.05 Floarea din Grădină (R) 7.15 Film (R). Angelo, îngerul păzitor 8.50 Veni, Video, Vici! (R) 9.10 Primul pas 10.10 Poesis 10.15 Știri 10.20 Serial. Samurailul 11.15 Cronici votive (R) 11.50 Comedia mută (R) 12.15 Serial (R). Tabăra din Alpi 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Insolit (R) 15.30 Eco 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Răscruți 17.05 Desene animate (R) 18.05 Serial. Polițist în Brooklyn 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Documentar 20.00 Știri 20.10 Serial. Locuință pentru doi 20.45 Sport plus 2002 22.10 Teatru. Pilafuri și parfum de măgar 23.25 Știri 23.30 Poesis 23.40 Prețul de pe Pământ (R) 0.45 Documentar (R) 1.15 Serial (R). Polițist în Brooklyn 2.00 Televiziunea, dragostea mea! (R) 2.55 Film (R). Bebert și omnibuzul 4.30 Serial (R). Samurailul 5.15 TVM Mesager.

Marți 21 ianuarie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arca lui Noe 7.35 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.05 Lumea lui Chiț-Chiț 8.50 Veni, Video, Vici! 9.05 Serial (R). Locuință pentru doi 9.40 Medalion de interpret (R) 10.10 Poesis 10.15 Știri 10.20 Serial. Samurailul 11.15 Tonomatul DP2 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Volei. Unic Piatra Neamț-Panellinos (Grecia) 17.45 Alea cu Ghimpi 18.05 Serial. Polițist în Brooklyn 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Documentar 20.00 Știri 20.10 Serial. Locuință pentru doi 20.45 Film. Buzduganul cu trei peceți 22.20 Remix 23.20 Știri 23.25 Poesis 23.30 Prețul succesului 24.00 Documentar (R) 0.30 Documentar 1.00 Serial (R). Polițist în Brooklyn 1.50 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 2.15 Club Art (R) 2.45 Alea cu Ghimpi 3.00 Film (R). Buzduganul cu trei peceți 4.30 Serial (R). Samurailul 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 22 ianuarie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arta apărării (R) 7.35 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.05 Prietenii lui Piticot (R) 8.50 Veni, Video, Vici! 9.05 Serial (R). Locuință pentru doi 9.40 Tradiții (R) 10.10 Poesis 10.15 Știri 10.20 Serial. Casa visurilor 11.15 Tonomatul DP2 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Atlas (R) 15.30 Documentar 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Afaceri la cheie 17.05 Documentar 17.40 Veni, Video, Vici! (R) 18.05 Serial. Polițist în Brooklyn 18.55 Poesis 19.00 Pe urmele dragonului 19.30 Cavalerii legendari 20.00 Știri 20.05 Serial. Locuință pentru doi 20.45 Film. Operațiunea Kebab 22.25 Cauza și defectul 23.25 Știri 23.30 Poesis 23.35 Prețul succesului 0.05 Documentar (R) 0.40 Cavalerii legendari (R) 1.05 Veni, Video, Vici! (R) 1.20 Serial (R). Polițist în Brooklyn 2.05 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 2.30 E dreptul tău (R) 3.00 Film (R). Operațiunea Kebab 4.30 Serial (R). Casa visurilor 5.15 TVM Mesager.

Joi 23 ianuarie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Paradisul de lângă noi (R) 7.35 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.05 Cauza și defectul (R) 9.05 Serial (R). Locuință pentru doi 9.40 Afaceri la cheie (R) 10.10 Poesis 10.15 Știri 10.20 Serial. Casa visurilor 11.15 Tonomatul DP2 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Cafeneaua imaginară 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Puls 2002 17.05 Călător în Orient 17.35 Desene animate 18.05 Serial. Polițist în Brooklyn 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Cronici de vacanță 20.00 Știri 20.10 Serial. Locuință pentru doi 20.45 Film. Nero Wolfe, detectiv 22.20 Din coasta Evei 23.20 Știri 23.25 Poesis 23.30 Prețul succesului 24.00 Documentar 0.30 Cronici de vacanță 1.00 Veni, Video, Vici! (R) 1.15 Serial (R). Polițist în Brooklyn 2.00 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 2.25 Călătorind prin țară (R) 2.55 Film (R). Nero Wolfe, detectiv 4.30 Serial (R). Casa visurilor 5.15 TVM Mesager.

Vineri 24 ianuarie

6.00 Poesis 6.05 Desene animate 7.00 Eco (R) 7.35 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescență 8.05 Din coasta Evei (R) 9.05 Serial (R). Locuință pentru doi 9.40 Puls 2002 (R) 10.10 Poesis 10.15 Știri 10.20 Serial. Casa visurilor 11.15 Tonomatul DP2 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Televiziunea, dragostea mea! 15.05 Oprirea obligatorie 15.30 Camera de gardă (R) 16.00 Serial. Zona crepusculară 16.30 Știri 16.35 Călătorind prin țară 17.00 Club Art (R) 17.35 Desene animate (R) 18.05 Serial. Polițist în Brooklyn 18.55 Poesis 19.00 Documentar 20.00 Știri 20.10 D'ale lui Mitică 21.15 Cinematograful de artă. Amantul 23.10 Știri 23.15 Film. Sub tensiune 1.00 Remix 2.00 Serial (R). Polițist în Brooklyn 2.45 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescență 3.10 Veni, Video, Vici! (R) 3.30 D'ale lui Mitică (R) 4.30 Serial (R). Casa visurilor 5.15 TVM Mesager.

Sâmbătă 25 ianuarie

6.00 Desene animate (R) 6.45 Sport plus (R) 2002 (R) 8.05 Arta apărării 8.35 Camera de gardă 9.05 Răscruți (R) 9.40 Desene animate 10.05 Lumea lui Chiț-Chiț 11.00 Arca lui Noe 11.30 Documentar 12.05 Planeta singuratică 13.00 Film. Angelo, îngerul păzitor 14.45 Știri 14.50 Acum este Maxima! 14.55 Fete 15.00 Atlas 15.30 Insolit 16.05 Serial. Bonanza 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabăra din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Stevens contra Stevens 19.10 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.05 Film. Un strigăt disperat 21.50 Concert extraordinar de jazz 22.50 Știri 23.00 Cinematograful de artă (R). Amantul 1.00 Serial (R). Bonanza 1.45 Serial (R). În înaltul cerului 2.30 Serial (R). În fața instanței 3.20 Film (R). Sub tensiune 4.55 Serial (R). Tabăra din Alpi 5.25 TVM Mesager.

Duminică 26 decembrie

6.00 Planeta singuratică (R) 6.55 Oprirea obligatorie (R) 7.15 Atlas (R) 7.45 Tradiții 8.15 Cronici votive 8.45 Ferma 9.40 Desene animate 10.05 Prietenii lui Piticot 10.50 Serial. Mărul lui Newton 11.25 Paradisul de lângă noi 11.55 Alea cu Ghimpi 12.10 Comedia mută 12.30 Medalion 13.05 Documentar 14.00 Club Art (R) 14.30 Știri 14.35 Acum este Maxima! 14.45 Documentar 15.35 Floarea din Grădină 16.45 Poesis 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabăra din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Stevens contra Stevens 19.05 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.05 Film. Copilul meu 21.35 Știri 21.40 Film. Poveste de iubire la Praga 23.20 Documentar (R) 0.20 Documentar (R) 1.15 Serial (R). În înaltul cerului 2.00 Serial (R). Stevens contra Stevens 2.30 Serial (R). În fața instanței 3.15 Film (R). Un strigăt disperat 4.55 Serial (R). Mărul lui Newton 5.25 TVM Mesager.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

20 IANUARIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

21 IANUARIE, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremieră „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 IANUARIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 IANUARIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foaia românească” 11.55: Avanspremieră „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul Vărstnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 IANUARIE, SÂMBĂȚĂ (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

26 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

22 ianuarie 2003 (m1 ora 14.25)

Reluare: 25 ianuarie 2003 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Luând în considerare faptul că ne apropiem de data alegerilor autoguvernărilor românești pe Capitală și pe țară, emisiunea românească televizată se va ocupa în întregul spațiu rezervat cu această temă importantă. Oaspeții Studioului de Televiziune de la Seghedin vor fi dr. Maria Berényi, președinta Societății Culturale a Românilor din Budapesta, respectiv Vasile Roxin, conducătorul Asociației Române din Budapesta. Cu ajutorul celor doi interlocutori vom dezbate situația la care ne putem aștepta la ședința de constituire a reprezentanței românești pe Capitală din 28 ianuarie.

Realizator: Aurel Becan

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 17.00-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 20 ianuarie 2003

16.30–17.00 EVAntai 17.00–18.00 Teleaudiența 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Marți, 21 ianuarie 2003

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba germană) 17.00–18.00 Dilemele culturii „Nicolae Stoica de Hateg” – film documentar 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Miercuri, 22 ianuarie 2003

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.30 Rural XXI 17.30–18.00 Pe drumul Banatului 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Joi, 23 ianuarie 2003

16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Economia încotro 17.30–18.00 Lege pentru toți 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Vineri, 24 ianuarie 2003

16.30–17.30 Clubul de vineri 17.30–18.00 Pe fază 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 25 ianuarie 2003

16.30–19.00 Emisiune specială – TVR Timișoara la un an de emisie regionale.

Duminică, 26 ianuarie 2003

16.30–18.00 Emisiune specială – TVR Timișoara la un an de emisie regionale 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Muzică ușoară.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24 pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro
e-mail: ro@rri.ro
Tel./fax: 00401-3142118

BUCURIILE IERNII



Fotografii realizate la Micherechi, de Aurel Papp

Ana Blandiana

ZĂPADĂ

O țară întreagă acoperită de zăpadă nu poate fi – oricât am fi de bătrâni – decât o țară a copilăriei. Cum se explică indiscutabila împletire dintre zăpadă și copilărie, cum se face că aceste două noțiuni – aparținând unor sfere atât de deosebite, fiind una o încremenire de timp, iar alta o revărsare de materie – se leagă atât de adânc între ele încât înrădăcirea cu una te înrudește automat cu cealaltă? Cum pot fi adunate la un loc o cădere de alb și o lunecare de ani pentru a se obține această fantastică, invizibilă sumă a fericirii nostalgice și fremătătoare? Evident, nu încerc să răspund, greșesc destul încercând să pun întrebări. Taina îngemănării dintre copilărie și nea nu e decât o parte (o parte mică și impenetrabilă în strălucire) a lungii taine a supraviețuirii noastre.

Am așteptat începutul de deceniu cu spaima înmulțită simbolic a tuturor începuturilor de ani, neîndrăznind să doresc evoluții, abia sperând încremeniri și nedegradări, am așteptat începutul de an cu sentimentul acut al trecerii, cu senzația vie a ireversibilității, și ca și cum s-ar fi lăsat, înduioșat de spaima mea, și ca și

cum ar fi stat în puterea lui să îndulcească marele sunet al gongului, Anul nou a apărut învelit împărătește în hlamide, travestit copilărește cu bărbi și sprâncene fluturătoare de vată, pierdut abil și înveselitor printre ninsori. Dimineața am deschis ochii încet, cu precauție, gata să-i închid la loc la cea mai mică amenințare a urâtului și, neașteptat, neanunțată de nimic, frumusețea mi-a năvălit printre pleoape fluturând aiuritoare aripi destrămate în vârf. Anul nou cădea din cer alb și se depunea pe pământul bătrân în nămeți și troiene, rostogolite spre copilărie.

Câți ani trebuie să ai ca să alergi prin ninsoare cu gura deschisă, ca să prinzi fulgii cu buzele și să-i simți stingându-se ca niște stele înghețate de dinți? Până la ce vârstă poți să-ți dorești din toate puterile inimii o sanie și poți să visezi vitează, la poalele celui mai firav derdeluș? Care este etatea la care mai poți scrie cu tălpile vorbe mari pe zăpadă și mai poți ștampila cu trupul cruci magnifice pe omăt? Ce întrebări fără noimă, când oricine știe că atunci când neaua cade, timpul se oprește din căzut.



FOAIA
românească
17 IANUARIE 2003
www.foaia.hu

Săptăminal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Păcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptăminalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.